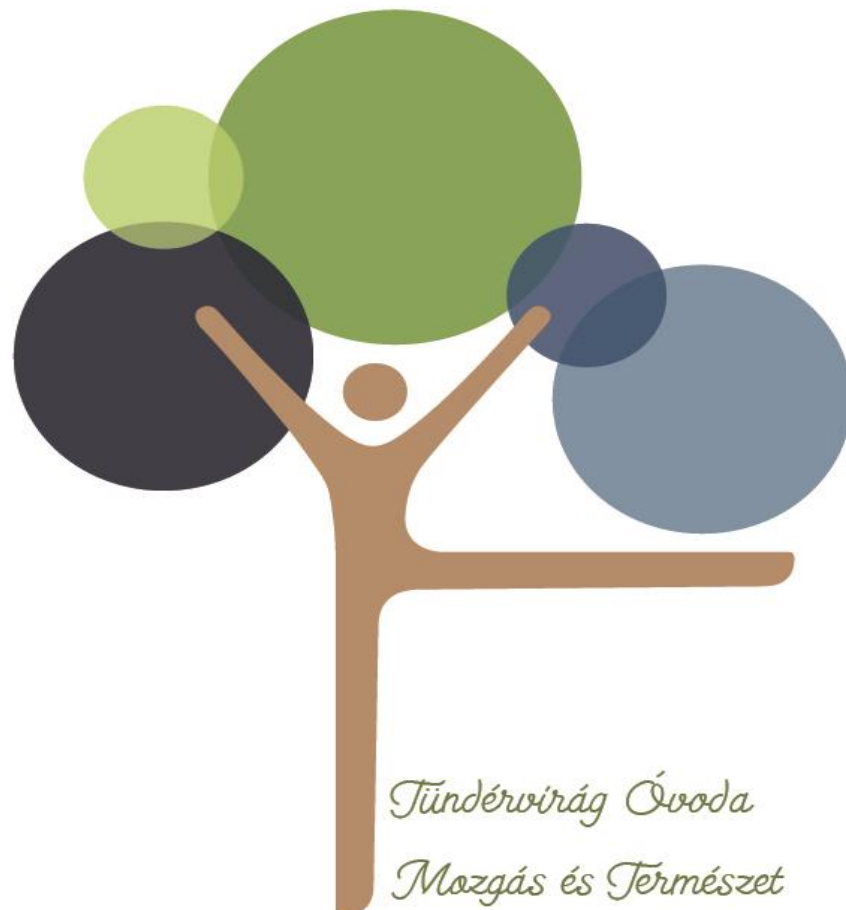

TÜNDÉRVIRÁG ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAM

**Készítette: A Tündérvirág Óvoda nevelőtestülete
2021.**

1. Bevezető

1. BEVEZETŐ

Az Édes Gyermekem Nonprofit Kft. 2019.szeptembere óta működtet családi bölcsődéket Budapest III. kerületében. Jelenleg két telephelyen, hat családi bölcsőde tartozik az Édes Gyermekem Családi Bölcsőde Hálózathoz. Bár a nonprofit szervezet csupán két éve jött létre, de itt a kerületben több, mint tíz éve foglalkozik családi bölcsődék fenntartásával. A korábbi fenntartó megszüntette ezt a tevékenységét így törvényszerű volt, hogy egy új cég alapításával tovább folytassuk a nevelő, segítő munkánkat a kerületi családok számára. Így a Tündérvirág Családi Bölcsődék továbbra is fogadhatják a III. kerületben élő családok gyermekeit.

A hozzánk járó gyermekek szülei részéről évről évre felmerül az igény egy Tündérvirág Óvoda iránt. Szervezetünk szívesen fogadta az elégedett szülők igényét, de mivel saját ingatlanjaink nincsenek, ezért az ingatlanbérlés az egyetlen lehetőség. Sajnos hosszas és folyamatos kutató munka után sem találtunk a kerületben óvoda létesítéséhez megfelelő ingatlant. Egy kerületi pályázat kiírásában szereplő ingatlan minden reményünket felülmúlta és sikerült ezt elnyernünk.

A pályázat útján elnyert óvodaépület rész Budapest, III. kerület Pais Dezső u. 2 szám alatt található. Az épületben jelenleg is működik a Cseresznyevirág Művészeti Óvoda. A közel 430 m² épületrész három, 55 m²-es csoportszobát, öltözőket mosdókat, hatalmas öltöző előteret és néhány kiszolgáló helységet is foglal magában. Az egyik csoportszobát tornateremként alakítjuk át, míg a másik kettőben vegyes csoportokban 18-20 gyermek ellátását tervezzük. A környezet kialakításánál figyelembe vesszük óvodánk célját és nevelési programjának fő pilléreit, a környezetvédelmet, a mozgás szükségességét és az anyanyelv mindenek feletti ápolását. Oktató és nevelő munkánkban négy óvodapedagógus, két dajka vesz részt, a zavartalan működéséhez pedig elengedhetetlen egy óvoda titkár személye, aki mindenben segíti az óvodapedagógus zökkenőmentes munkáját.

Az udvar 1000 nm-en található két homokozó, különböző tereptárgyak és játékok, valamint új, a szabványnak megfelelő kerti játékokat állítunk. Az udvar a kijelölt határ mentén kerítéssel kerül leválasztva, figyelembe véve az előírásokat és betartva a balesetvédelmi szabályokat. A

bejárat mellett található virágskertet felújítjuk és gondozzuk a gyerekekkel közösen. Terveink között szerepel továbbá egy kültéri TSMT (mozgásfejlesztő) pálya megépítése.

1.1. Óvodánk küldetésnyilatkozata

A 3-7 éves gyermekek eltérő fejlődési ütemének és érési jellemzőinek szem előtt tartásával a gyermeki személyiséghez igazított pedagógiai módszerek alkalmazásával, játékos keretek között alakuljon:

- az egészséges, sokoldalú személyiség,
- a gyermekek környezettudatos szemlélete,
- a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, érzelmi, értelmi érettség,
- a más nemzetiségű gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően ismerjék kultúrájuk elemeit, szokásait, ezáltal erősödjön identitástudatuk,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeknél érvényesülnek a gyermekeket megillető jogok, és csökkennek a sajátosságokból adódó különbségek,
- a tehetséges gyermek átlag feletti, speciális egyéni képességei felszínre kerülnek, fejlődnek,

2 .GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

2.1. Gyermekkép

- A nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll. A gyermek fejlődő, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény.
- Fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.
- Mindezen törvényszerűségeket nevelőmunkánk szolgálatába állítva fejlődik a gyermek kreativitása, problémamegoldó képessége, örömmé válik számára a felfedezés, gazdag ismeretanyagot szerezhet, kialakul önálló gondolkodása, az életkornak megfelelő neveltsége.
- Megfelelő pedagógiai légkörben kialakul az egymás közötti kölcsönös megértés és szeretet, elfogadás, segítőkészség és együttműködés. Harmonikus, tevékeny gyermekközösségek alakulnak, ahol a különbözőség elfogadása mindenkinek természetessé válik.

- Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kialakulásának
- A gyermekek legyenek:
 - vidámak, tudjanak nevetni, felfedezni, csodálkozni,
 - érzelmileg gazdagok, kiegyensúlyozottak,
 - figyelmesek, segítőkészek embertársaik iránt;
 - kreatív gondolkodás jellemezze őket,
 - kitartóak, önállóak,
 - testileg edzettek.
- Munkánk legfontosabb elvei:
 - az inkluzív nevelés
 - az integrált nevelés
 - a migráns gyermekek nevelését támogató szemlélet
 - az esélyegyenlőséget, a hátrányt csökkentő és tehetség gondozást figyelembevevő attitűd
 - a nemek társadalmi egyenlőségénél támogatását segítő nevelés
 - a vallási és világnézeti semlegesség biztosítása

2.2. Óvodakép

- A családi nevelés kiegészítőjeként, a gyermekek érdekét szem előtt tartva szeretetteljes, derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó, bizalom teli légkörben neveljük a gyermekeket harmadik életévtől az iskolába lépésig.
- Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszerre és tárgyi környezete biztosítja az óvodás korú gyermekek fejlődésének és nevelésének alapvető feltételeit.
- Óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkcióik teljesítése közben a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
- A szociális érzékenység kialakításával segítjük a különbözőség elfogadását, mely lehetővé teszi, hogy minden gyermek megtalálja helyét a csoportban.
- Óvodai nevelésünk biztosítja a gyermekek személyiségfejlődését, az egyéni készségek, képességek kibontakoztatását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni

sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételét (ideértve a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását is- ADHD, beszéd fogyatékoság, nyelvi késő gyerek).

- Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkor szerinti specifikus alakításáról: a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő– tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítanunk kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és leki szükségleteinek kielégítése

Ezen belül:

- Az egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

3.1. Nevelési alapelveink

- Derűs, kiegyensúlyozott, elfogadó magatartással fordulunk a gyermekek felé, hogy örömmel járjanak óvodába. Minden esetben éreztetjük a gyermekekkel, szülőkkel, hogy biztonságban vannak, számíthatnak ránk.
- Minden gyermeket önmagáért szeretünk. Tiszteletben tartjuk az értelmi és testi képességeiket.
- A gyermek ragaszkodását, érzelmi kötődéseit, érzési sajátosságait minden körülmények között tiszteletben tartjuk, az inklúzió és az integráció figyelembevételével valósítjuk meg a fejlesztési feladatokat.
- Színes és sokrétű elfoglaltságot biztosítunk, hogy élményekben gyarapodva tartalmassá váljon mindennapjuk.
- Óvjuk a gyerekeket a túlterheléstől, a túlzásoktól (magas létszám, túlzott elvárások).

- Az iskolai életmódra való felkészítés minőségét új módszerek elsajátításával folyamatosan javítjuk. A módszerbeli szabadságunk csak addig terjed, amíg nem korlátoz másokat és a közösség céljával nem ellentétes.
- Óvodánkban saját hagyományokat teremtünk és azokat megtartjuk.
- Olyan légkör teremtésére törekszünk, ahol a szülő, gyermek és az óvónő közös célokat követ.
- A más kultúrához, nemzetiséghez tartozó, valamint a migráns gyermekek nevelésében biztosítjuk számukra az önazonosság megőrzését, hagyományaik ápolását, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét és az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok védelmét.
- Sajátos törődést igénylő, nehezen szocializálható, lassabban fejlődő gyermekek nevelését az óvodánk minden dolgozója szívügyének tekinti.

3.2. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelésünk feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és szellemi szükségleteinek kielégítése, az egészséges életmódra való igény, a környezettudatos magatartás, a környezet védelméhez és megóvásához, a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások kialakítása, az érzelmi-erkölcsi és az értékorientált közösségi neveléssel, valamint az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósításával.

3.2.1. Az egészséges életmód alakítása

- A gyermek gondozása és testi szükségleteinek kielégítése.
- Sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermekek komfortérzetének biztosítása, az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása. Környezeti higiénia (WC használat, mosdó tisztaságára ügyelés), személyi higiénia (kézmosás, fogmosás, zsebkeendő használata) nevelés.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges biztonságos környezet létrehozása, az egészséges pihenés feltételeinek megteremtése. Napi meseolvasás csendespihenő előtt.
- A környezet védelméhez és megóvásához, a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A gyermekek életkorának megfelelő óvodai életritmus kialakítása.
- A rendszeres tevékenységek biztosítása által a testi és szellemi fejlődés feltételeinek megteremtése.

- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.
- Az étkezési szokások kialakítása, esztétikus terítés, kulturált étkezés igénye.
- Egészséges ételek fogyasztása.
- Az időjárásnak megfelelő ruházat ismeret, a réteges öltözködés gyakorlattá tétele – ebbe a szülők bevonása a megfelelő mennyiségű pótruháról való gondoskodás.
- A gyermekek lelki egészségének védelme, megőrzése, szervezetük edzése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Az óvoda adottságait kihasználva a mindennapi mozgás lehetőségének biztosítása elsősorban az udvaron, mint szabadjáték, mozgásigény kielégítése, és a TSMT pályán, mint funkcionális mozgás, prevenciós fejlesztés, gerincdeformitások megelőzése, mozgás és érzékszervi koordinációk javítása.
- Az ökológiai szemléletmód alakítása tartalmazza a környezettel való együttélésre nevelést, amely magába foglalja a környezet, természet, az állatok védelmét, mind a természetes, mind a mesterséges környezetet.
- Megfelelő szakemberek bevonásával a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátásának segítése.

Csakúgy, mint a bölcsődébe érkezés első napján, itt az óvodában is bevezetjük a „Felvételi adatlapot“, mely egy irányított kérdéssort (terhesség, szülés körülményei, fejlődés, étkezési és alvási szokások, szülőkhöz, nagyszülőkhöz való viszonya, jutalmazás-büntetés formái, érzékenység, allergia) tartalmaz és a gyermeket magát valamint a napirendjét bemutató részt. Reményeink szerint itt nagyon sok segítő információhoz jutunk, amely segít az óvónőnek a befogadás időszakában és a szoros, meghitt viszony kialakításában.

Az óvónő a fokozatosság betartása mellett egyre több teret enged a gyermekek önállósági törekvéseinek, így ösztönözve őket a feladatok, szükségletek segítség nélküli végrehajtására, elvégzésére.

Az udvar adta lehetőségeket kihasználva a lehető legtöbb időt töltenek kint a szabad levegőn a gyerekek. Véleményünk szerint nincs rossz idő, csak rossz öltözet, ezért a szülőket biztatjuk az időjárásnak megfelelő ruházat (esőkabát, gumicsizma, esőnadrág), váltóruházat biztosítására. Nyáron a fák adnak természetes árnyékot, valamint a terasz felett elhelyezett napvitorlák. A csoportszobák mindegyike közvetlen kijáráttal rendelkezik az udvarra, így biztosítani tudjuk a gyerekek számára, hogy bármikor tudjanak vizet inni.

A csoportszobák 55 nm alapterületűek, melyek elképzeléseink szerint 18-20 gyermek számára biztosítják a megfelelő mozgásteret. A csoportszobák udvarra néző oldala végig ablakkal ellátott, így rengeteg természetes fényt biztosít. A mennyezeti világítást korszerű LED fénycsövekre cseréltük. A szobák bútorzatának mérete megfelel az óvodáskorú gyermekek testméreteinek, az asztalok különböző tevékenységekre és étkezésre egyaránt alkalmasak. A csoportszobák mindegyikéhez tartozik külön öltöző és mosdó. A gyerekek saját jellel ellátott szekrénybe tehetik a ruháikat, cipőiket, a mosdóban szintén jellel ellátott törölköző és fogmosó pohár, fésű van .

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- A testápolási szokások rögzülése, teljesen egyedül képes elvégezni a kért feladatokat
- Felszólítás nélkül tisztálkodik, fogat mos, fésülködik, helyes zsebkendő használata magabiztos
- Kialakul az egészséges életvitel és annak igénye
- Kialakul az egészséges ételek, gyümölcsök, zöldségek szeretete
- Önállóan étkeznek, szednek maguknak a számukra megfelelő mennyiséget, helyesen használják az evőeszközöket, szalvétát és kulturáltan étkeznek
- Teljesen önállóan öltözködnek, tudnak cipőfűzőt kötni, gombolni, cipzárt használni, ruházatukra igényesek és rendben tartják azt
- Ügyelnek saját és környezetük rendjére és tisztaságára

3.2.2. Az érzelmi és az erkölcsi nevelés

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága, a magatartás érzelmi vezéreltsége. A kisgyermek érzelmi lény, hozzá a külvilágból minden az érzelem közvetítésével jut el. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szereteteli légkör vegye körül.

- Meleg, elfogadó nevelői attitűddel megalapozzuk érzelmi biztonságukat, közös élményeket, szokás- és normarendszert biztosítunk.
- Érzelmi függőség iránti igényük kielégítése mellett segítjük kifejlődni saját érzelmeik felismerésének és kifejezésének képességét, a felnőttek és a társak érzelmeinek felismerését.
- Indulataik, érzelmeik kontrollálására biztatjuk őket.

- Olyan alapvető erkölcsi érzelmek átélését segítjük, mint együttérzés, igazságosság, igazmondás, segítőkészség, örömszerzés, részvét érzése, udvariasság, összetartozás.
- A személyes kapcsolat biztonságérzetet ad.
- Elvárjuk a felnőttek és társaik iránti figyelmes, udvarias viselkedést. Lehetőséget teremtünk az együttműködés, az egymás alá-és fölé rendelési viszony gyakorlására úgy, hogy ezt minden gyereknek legyen módja megtapasztalni, elfogadni. A konfliktusok önálló megoldására, a helyzetnek megfelelő kommunikálásra, meta kommunikálásra biztatjuk őket.
- Ösztönözzük őket, hogy késleltetni tudják kívánságaik teljesülését és a vállalt vagy rájuk bízott feladataikat befejezzék.
- Feltétel a megfelelő gyermek-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-óvodapedagógus viszony megléte, egész nap az óvodapedagógus jelenlétével és irányításával.
- Az eltérő ütemben, lassabban fejlődő, kiemelt képességű gyermekek személyiségének figyelembe vétele és a fejlődésük lehetőségének kialakítása.
- Minden gyermek felé szeretettel és megértéssel fordulunk. Személyes példamutatással segítjük, hogy a gyermekek is így viszonyuljanak társaikhoz, fogadják el a másságot.
- Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldre való kötődés alapja.
- A gyermek nyitottságára építünk, és ahhoz segítjük a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldre és családra való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

3.2.3. Értékközpontú közösségi nevelés

- Eljuttatjuk gyermekeinket az egymás mellett való békés tevékenykedéstől az együtt való tevékenykedésig (alkalmazkodó és kooperációs készség kialakítása).
- Elősegítjük önálló, helyzetmegoldó-, konfliktuskezelő-, döntésképeség kialakulását, eleinte a felnőtt közreműködésével, majd nélküle.
- Fejlesztjük kommunikációs és metakommunikációs képességeiket.
- Képesé tesszük őket a helyes és helyeten, a jó és rossz megkülönböztetésére.
- Tudjanak örülni saját és mások sikerének.
- A napirendben elegendő időt biztosítunk az egyes tevékenységekre, hogy elkerüljük a nyugtalanságot, feszültséget keltő siettetést, kapkodást.

- El kell érnünk, hogy a gyerekek érezzék, az óvónők és a gyerekek várják őket, ezáltal örömmel járjanak óvodába.
- Meghitt beszélgetések rendszeresítése a csoportokban, melyek során megismerik egymást, az óvónőiket és a csoport dajka nénijét azok elvárásait, értékrendjét.
- Kialakítjuk a békés egymás mellett való játszás szokásait és az egymás iránti érdeklődést.
- Erősítjük a csoporthoz való tartozás érzését. Az egymáshoz való alkalmazkodás, az egymással való kommunikálás és a konfliktusmegoldás udvarias módjait gyakoroltatjuk.
- Rávezetjük a gyerekeket az egymással való párbeszéd hatékony módjára: „én mondom valamit, te hallgatsz és megérted”, aztán fordítva.
- A metakommunikációs jelzésekre felhívjuk a gyermekek figyelmét, példát mutatunk használatukra.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus vagy más gyógypedagógus, mozgásterapeuta stb.) közreműködésével.
- Törekszünk arra, hogy az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező, önérvényesítő, „én érvényesítő” törekvéseinek.
- Az óvodánk lehetőséget teremt arra, hogy a gyermek kielégítthesse természetes társas szükségleteit.
- Felhívjuk figyelmüket a másság, a különbözőségek elfogadására, tiszteletére
- Vegyes csoportok: A vegyes csoportba járó gyermekek jellemzően fogékonyabbá válnak a toleranciára, nagy mértékben fejlődik empátiás készségük, segítő-gondoskodó magatartásuk. A vegyes csoportban nevelkedő kicsikre jellemző, hogy önállóbbak, vonzzák őket a nagyobbak tevékenységei, előbb ügyesednek. A kezdeményezéseken a kisebbek akkor vesznek részt, amikor belső igényük támad rá. A nagyobbakat biztatjuk, hívogatjuk, hogy vegyenek részt a kezdeményezéseken, ezzel is előkészülve az iskolai évekre.

Feladataink

- Érzelmi biztonság, otthonosság, derűs szeretetteljes légkör megteremtése.
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek, óvodapedagógus-

óvodapedagógusok és nevelő oktató munkát közvetlenül segítők (NOKS) kapcsolatát pozitív érzelmi töltés jellemezze.

- Az énkép pozitív irányú erősítése.
- Az identitástudat megerősítése (családhoz tartozás, hazához tartozás, nemzetünk nyelve, kultúrája, hagyományai, szimbólumai és ünnepei).
- Közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlásával a társas kapcsolatok erősítése.
- Önfegyelem, konfliktus megoldó képességek fejlesztése.
- A természetben és az emberi környezetben mutatkozó jó és szép felfedezésre, rácsodálkozásra való képesség fejlesztése.
- Önállóságra való nevelés, differenciáltan.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- Ismerjék az óvoda szokás és szabály rendszerét és ez tükröződjön a viselkedésükben.
- Legyenek képesek alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni.
- Nyújtsanak segítséget egymásnak, igény szerint.
- Legyenek képesek konfliktushelyzeteket önállóan megoldani
- Életkorukhoz képest óvják, védjék a természetet, szeressék és tiszteljék az állatokat, növényeket, azok élőhelyét, az érintetlen természetet.
- Gondoskodjanak állataikról, ismerjék a felelős állattartás fogalmát, gondozzák a növényeket.

3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A magyar nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása. Különböző tevékenységekben és élethelyzetekben az értelmi képességek és az alkotóképesség fejlesztése. A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve biztosítjuk számukra a változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek a szűkebb és tágabb környezetükről. Szükséges a mintaadás minden gyermeket gondozó felnőtt (szülő, óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens, dajka) részéről.

A fejlesztés feladatai:

- Biztosítjuk a sokoldalú érzékszervi tapasztalatszerzés lehetőségét valamennyi tevékenységi formában.
- Az anyanyelv ismerete, megbecsülése, szeretetére nevelés közben a beszédkedv fenntartása, a gyerekek meghallgatása, kérdéseik megválaszolása.

- Az óvodapedagógus szókinccsével, tiszta kiejtésével, nyelvtani helyességével példát mutat a gyermekeknek. A dajka tevékenységével ösztönözi a kommunikáció lehetőségeit.
- A szerzett tapasztalatok rendszerezésével elősegítjük a gondolkodási műveletek minél alaposabb begyakorlását (analízis, szintézis, összehasonlítás), változatos élethelyzetekben való aktív részvétel segíti elő az értelmi és anyanyelvi fejlődést együtt.
- Fejlesztjük értelmi képességeiket (észlelés, emlékezet, tartós figyelem, képzelet, kreativitás).
- Megalapozzuk a gondolkodás kialakulását, segítjük fejlődését. Az anyanyelvi kifejező készséget formáljuk, de nem javítgatjuk.
- Óvodai programunk egyik legfontosabb feladata, hogy elősegítse hogy a lassabban fejlődő gyermekek is közelítsék meg a saját koruknak megfelelő kompetenciaszintet (tudás, attitűd, készségek). Mindezt differenciáltan tesszük, minden gyermeket önmagához mérünk.
- Iskoláskor felé közeledve feladattudatukat és feladattartásukat erősítjük.
- Növeljük az önállóan végzendő tevékenységek számát, feladattartásukat erősítjük. Minden gyermekben igyekszünk megtalálni és erősíteni azokat a pozitív tulajdonságokat, amelyek a csoport értékes tagjává teszik.
- Az átlag feletti képességeket, a pozitív személyiségjegyeket támogatjuk
- Az értelmi és az anyanyelvi nevelés minden tevékenységben komplexen megjelenik, a konkrét cselekvések által megvalósítandó feladat, szabad játék, felnőtt által kezdeményezett tevékenységek, környezeti nevelés, verselés, dramatizálás, bábozás, vizuális nevelés és a zenei nevelés, mozgásfejlesztés és testi nevelés alkalmával egyaránt.
- Figyelemmel kísérjük a különböző kultúrából érkező gyerekek nyelvi fejlettségét, fejlődését

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- Érthető, kulturált és gazdag interakció.
- Összefüggően, folyamatosan és nyelvilag helyesen kommunikál.
- Megfelelő hangsúlyozással hanglejtéssel, tisztán beszélnek.
- Nyitottak, kíváncsiak érdeklődőek, szívesen kezdeményeznek beszélgetést a felnőttekkel és társaikkal egyaránt.
- Kialakul a beszédfigyelmi képességük, képesek nyugodtan végighallgatni egymást.
- Emlékezetük pontos, megbízható, képzeletük gazdag.

- Kérdésekre képesek adekvát választ adni.
- Tud és bátran teremtek szemkontaktust.
- Szívesen teljesítenek kisebb megbízásokat és ellenőrzik saját tevékenységüket.

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

4.1. Személyi feltételek

4.1.1. A gyermek

- Önálló lény, individuum, saját elképzelésekkel az őt körülvevő világról.
- Önmagáról nem tud gondoskodni ezért szüksége van a felnőttek gondoskodására, szeretetére, nevelésére.
- Állandó kíváncsisága és explorációs késztetése a világ megismerése sarkallja, tapasztalatokat szerez, bővülnek az ismeretei, folyamatosan fejlődik.
- Elsődleges és legfontosabb tevékenysége a játék, a mozgás.
- Minden gyermeknek joga van egy szeretetteljes, biztonságos, megkülönböztetés mentes közegben felnőni.

4.1.2. Az óvodapedagógus

- Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus.
- Elfogadó, segítő, támogató attitűd, modell, minta a gyermekek számára.
- Minta minden megnyilvánulása: beszéde, viselkedése, az őt körülvevő emberekhez, tárgyakhoz, környezethez való viszonya.
- Minden gyermeke felé egyforma figyelemmel, szeretettel, empátiával kell fordulnia, segítenie és fejlesztenie kell a gondjára bízott gyermekeket.
- Felkészültsége naprakész, munkáját mindig a tőle telhető legmagasabb színvonalon végzi.
- Nyugodt, egymást elfogadó, segítő, szeretetteljes légkört épít ki a csoportjában.
- Figyelemmel kíséri a gyermekek tehetségének kibontakozását, teret ad annak, segíti a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkozását.
- Türelme és értékrendje példaértékű a gyermekek számára, rengeteg dicsérettel, segítő szóval, pozitív példa kiemelésével ösztönzi a gyerekeket a fejlődésre.
- Az együtt dolgozó óvodapedagógus párok egységes szemléletben nevelik, fejlesztik a gyerekeket, segítik egymás munkáját és különböző érdeklődési körük, személyiségjegyeik miatt jól kiegészítik egymást.

4.1.3. A dajka

- Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak – a dajkák- összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.
- A csoportos dajkának ismernie kell az óvodapedagógus nevelési tervét, elképzeléseit, hiszen akkor tudnak a leghatékonyabban együttműködni.
- Biztosítja az óvodapedagógus nyugodt munkáját, gondoskodik a rendről és a tisztaságról.
- A folyamatos napirend szerint látja el feladatait.
- Az óvodapedagógussal egyeztetve segít előkészíteni a foglalkozásokhoz szükséges eszközöket.
- Ha a feladat lehetővé teszi, önállóan is tud a gyermekekkel foglalkozni: kertészkedés, locsolás, a gyermek igényeinek megfelelően vesz részt a játékokban.
- A szülőkkel a kapcsolata jó, kompetenciájának megfelelő.

4.1.4. A nevelőtestület

- A nevelőtestület minden tagja ismeri és gyakorolja az óvoda helyi nevelési programját.
- A programon belül minden pedagógus élhet a módszertani szabadsággal, hiszen a csoportok összetétele, a gyermekek fejlettsége és érdeklődése más és más.
- Az intézmény egészére vonatkozó, a nevelőmunkát érintő kérdésekben mindig közösen hoznak döntést.
- A nevelőtestületben gyakorolt kapcsolattartási formák a megbeszélés, csoportban dolgozás, értekezlet, továbbképzés, hospitálás.

4.1.5. Óvodatitkár

- Funkcionális munkakör.
- A nevelő testülettől elkülönült feladattal rendelkező közalkalmazott.
- Feladata az óvoda rendeltetésszerű működését szolgáló feladatok elvégzése és feltételek biztosítása.

4.1.6. Segítő szakemberek

Óvodánkban a gyermekek szükség szerinti, kiegészítő fejlesztését – felmérés, szűrés alapján

- TSMT - terapeuta
- Logopédus

látja el.

4.2. Tárgyi feltételek

Intézményünk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

- Az óvoda épülete, udvara, belső kertje, csoportszobáinak berendezése úgy lett kialakítva, hogy a gyermekek számára biztonságos, kényelmes, megfelelnek a gyermekek változó testméreteinek. Biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését, ezzel lehetővé téve a gyermekek mozgás- és játékgigényének kielégítését.
- A csoportszobákban és a tornateremben egyaránt sok az értelmi- és mozgásfejlesztő játék, a játékkészlet az építő-konstruáló játékokból, barkács- és vizuális eszközökből, szabályjátékokból, szerepjátékokhoz szükséges eszközökből és az irodalmi- és zenei nevelést támogató eszközökből áll. Terveink szerint ezt a játékkészletet az évek során folyamatosan bővítjük, fejlesztjük, illetve cseréljük. A játékok és különböző eszközök amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon, a biztonságukra figyelve vannak elhelyezve. Csoportszobáink berendezése esztétikus, harmónikus és a pasztell, lágy színeké a főszerep.
- A belső kertben egy kültéri TSMT pályát, mely a gyermekek fejlesztésében óriási lehetőséget jelent, hiszen játszva fejlődik, tanul, ügyesedik és mindezt a szabad levegőn.
- Élősarkokat hozunk létre, melyben virág és állatok egyaránt helyet kapnak. A gyermekek rendszeresen gondozzák e szigetek lakóit.
- Óvodánk tiszta és igényesen kialakított udvarral rendelkezik, amely tökéletesen gyermekbiztos. Lépcsőzetes magasságysokkal biokertet alakítunk ki, amelyet a gyermekek maguk fognak gondozni, locsolni és elfogyasztani az ott megtermett zöldségeket.

4.3. Az óvodai élet megszervezése

- A gyermekek egészséges fejlődését, fejlesztését a folyamatos és rugalmas napirend és hetirend biztosítja.
- A folyamatos napirend ismétlődései, rendszeressége a gyermekek számára biztonságérzetet ad.
- A megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek szervezése.
- A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.
- A tevékenységek szervezésében szem előtt tartjuk a játék kitüntetett szerepét, a harmonikus arányok kialakítására törekszünk.
- A napi és hetirendet az óvodapedagógusok közösen alakítják ki, figyelembe véve az óvoda adottságait, lehetőségeit.
- Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van.
- Az óvodapedagógusaink a gondozás folyamatában is nevelnek, építik kapcsolatot a gyermekekkel, egyúttal segítik önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.
- A heterogén csoportokban kiemelt figyelmet fordítunk az eltérő korosztályok igényeire.
- Törekszünk a várákosok, monoton cselekedtetések teljes kiküszöbölésére.
- Óvodánk a fenntartó által jóváhagyott nevelési programmal működik.

4.3.1. Napirend, hetirend

A gyermekek nevelését a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezzük meg. Ezeknek az alapja a napi-, hetirend.

- Napi-, heti- és éves tervünk a természet változásaira, jeles napokra, ünnepekre, hagyományokra és közvetlen környezet megfigyelésére épül.
- A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban.
- Lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével a gyerekek napi életének megszervezéséhez.
- Az óvodába való befogadás idején figyelünk arra, hogy minden a gyerekek érdekeit szolgálja (kisebb elvárások, rugalmasabb szervezési és megvalósítási feladatokkal, ötletekkel).

- Az iskolára való felkészítés feladatai a hetirend és a napirend összeállításánál figyelünk arra, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására.
- A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

4.3.2. Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban

- Heti nevelési-tanulási tervekészítés.
- Hetirend és napirend összeállítása.
- A gyermek fejlődésének megfigyelését szolgáló feljegyzések vezetése.
- A nevelőmunka folyamatos tervezése, értékelése.
- Negyedéves tervezőmunka készítése.

4.4. Az óvoda kapcsolatai

4.4.1. Együttműködés a szülőkkel, a családdal

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

- A nevelésben az óvoda elismeri a család elsődlegességét.
- A szülőkkel való kapcsolatunkban az őszinte odafordulást, az empátiát és a segítő szándékot éreztetjük.
- A kapcsolatunkat a tapintatra építjük, és arra törekszünk, hogy ez tovább mélyüljön a közös programok, együttes tevékenységek alkalmával.
- Elismerjük és elfogadjuk a család szokás- és szabályrendszerét, óvatosan, indirekten javasoljuk az életmód jó szokásainak alakítását.
- Tiszteletben tartjuk a családok vallásos érzelmeit, politikai álláspontját.
- A gyermekek testi bántalmazásának, lelki sanyargatásának legkisebb gyanúja esetén is azonnal fellépünk.
- A gyermeki személyiség feltétel nélküli tisztelete és védelme.

- A nyitott óvodai élet keretében a szülőkkel való együttnevelés és partneri kapcsolat során reális, értékelő munka megteremtése a gyermekek fejlesztése érdekében.
- A szülőnek biztosan tudnia kell, hogy az óvodapedagógus vele együtt, az ő egyetértésével neveli a gyermekét. Csak ezen az alapon képzelhető el a biztonságos, vidám, légkör kialakítása az óvodában.
- Az óvoda minden dolgozója előítéletektől mentesen közeledik minden családhoz, elfogadó, megértő, a gyermek szüleinek kijáró megbecsülést kifejező magatartásával.
- Hangsúlyosan érvényre juttatjuk mindenesetben a gyermekek érdekeinek mindenek feletti védelmét, ennek érdekében eleget teszünk titoktartási kötelezettségünknek.

Célunk

- Az óvodai és a családi nevelés egységének megteremtése, a nevelő partneri viszony kialakítása és működtetése.
- Olyan nevelői hatások érjék a gyermekeket, amelyek egymást erősítve segítik a gyermekek fejlődését.

A családdal való kapcsolattartás lehetőségei

- Nyílt napok szervezése a gyermekes családok számára, ahova a gyermekekkel együtt várjuk őket.
- Megismerkedés az óvónőkkel és a dajkákkal.
- Beiratkozás alkalmával beszélgetünk az egyéni kérések megvalósításának lehetőségeiről.
- Szülői értekezletek tartása egy nevelési évben háromszor.
- Egyéni beszélgetések előre egyeztetett időpont alapján.
- Családi programok, ünnepek: Szüreti multság, Márton nap, Karácsonyi délután, Farsang, Anyák napja, Gyereknapi, Apák napja, Ballagás, Évzáró piknik.
- Projekt délutánok állatos, környezetvédelmi programokkal, meghívott előadókkal

4.4.2. A külső kapcsolatok rendszere

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.

- Az óvoda és a bölcsőde

Szerencsés helyzetben vagyunk, hiszen a fenntartó több családi bölcsődét is működtet, így a gyerekek nagyrésze ezekből a bölcsődékből érkezik.

- Óvónők látogatása a fenntartó által működtetett bölcsődékben.
- Lehetőség szerint a bölcsődés jelek megtartása.
- Óvodába készülő bölcsődések látogatása.
- Az egy csoportba járó gyerekek, - amennyiben fejlettségük és a csoportok létszáma lehetővé teszi - együtt maradhatnak.
- Játszó délután szervezése.
- Óvodai előjegyzés.
- Gyermekfelvétel, csoportok kialakítása-egyeztetés a bölcsőde vezetőjével, az óvoda vezetőjével és az óvodapedagógusokkal.

- Óvoda és az iskola

- Nagycsoportosok látogatása az iskolába
- Szülők tájékoztatása a kerületi iskolákról

- Családsegítő

- Jelzőrendszeri tagként folyamatos az együttműködés

- Pedagógiai Szakszolgálat

- A gyermekek fejlesztésének, iskolára való alkalmasságának, iskolaérettségének elbírálásában szükség szerint közreműködő szakszolgálattal az óvodavezető állapodik meg az együttműködés formáiban.

- Gyermek- és ifjúságvédelmi intézmények / szükség esetén

- Szakemberek
- Közművelődési intézmények/ könyvtárak, múzeumok, művelődési házak

5. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

A gyermekvédelem védő-óvó funkciója a 3-7 éves gyermekek életkori kiszolgáltatottsága miatt minden óvodás gyermekre figyelemmel van. Az óvoda a gyermekvédelem legfontosabb “jelző intézménye”.

Célunk

- A gyermeki jogok maradéktalan érvényesülése a törvényi háttér ismeretében.
- A gyermekek testi-lelki egészségének megóvása és védelme.
- Prevenció, okok feltárása amelyek a gyermekek fejlődését akadályozhatják.

Feladatunk

- Gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése az óvodán belül.
- Biztosítani a gyermeki jogok betartását, betartatását.
- A testi-, érzelmi-, értelmi-, szociális fejlődés feltételeinek megteremtése a biztonságos, egészséges és nyugodt, derűs környezet biztosításával.
- Balesetmegelőző intézkedések megtétele.
- A családok, a családi élet minél jobb megismerése, környezeti okok, család szerkezete, nevelési hiányosságok.
- A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek kiszűrése.
- Felismerni a problémákat, tüneteket, szakember bevonásával.
- A veszélyeztetettség okainak feltárása, információk összegyűjtése, értékelése, a gyermek fejlődésében milyen téren okoz problémát.
- A gyermekvédelmi problémák, esetek csökkentése, megszüntetése a legjobb megoldások, módszerek alkalmazásával.
- A megoldási módszerek, utak utólagos értékelése.

Kapcsolattartás

- Pedagógiai Szakszolgálat
- Gyermekjóléti Szakszolgálat
- Gyámügyi Osztály

Gyermekvédelmi munka az óvodában

- Az óvodavezető figyelemmel kíséri a gyermekevédelmi törvények változásait, tájékoztatja a nevelőtestületet.
- Az óvodapedagógusok gyermekvédelmi szempontok szerint figyelik a gyermekeket és tapasztalataikat megosztják az óvodavezetővel.
- Az óvodavezető felveszi a kapcsolatot a megfelelő szakszolgálattal.
- A szülőkkel együttműködő kapcsolat kialakítása.
- A gyermekek megfigyeléséről, a családkról szerzett információk az óvoda valamennyi dolgozóját titoktartási kötelezettség terheli.

A gyermekvédelmi munka törvényi háttere

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvény. és módosítás 2017.évi XCV. törvény.
- 363/2012. (XII.17.) Korm. Rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramja és módosításának hatályba lépése 2021.II.15.

6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

6.1 . Játék

6.2. Vers, mese, irodalmi nevelés

6.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc, zenei nevelés

6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, vizuális nevelés

6.5. Munka jellegű tevékenységek

6.6. Mozgás, testi nevelés

6.7. Külső világ megismerése

6.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melyet mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul gyakorolnia kell. A kisgyermek a külvilágból és a saját belső világából származó benyomásait játékban éli meg. Így válik a játék

kiemelt jelentőségű tájékoztató, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

Az óvodában a szabad játék a leghatékonyabb eszköz a gyermek nevelésére, kiemelt tevékenység, mely biztosítja a gyermekek önmegvalósítását.

Célunk

- Örömmel és bátran válogassanak játékeszközök és tevékenységek között.
- Váljanak képessé játéktevékenységük kezdeményezésére, megszervezésére.
- Szívesen játszanak társaikkal, legyenek képesek a szerepek elosztására és a szabályok felállítására.
- Tartsák tiszteletben társaik magányos játékre való igényét.
- A szabad játék biztosítása legyen a szocializáció elsődleges színtere.
- A gyermekek nyelvi fejlesztése és a nonverbális kommunikáció alakítása.

Feladatunk

- A játék feltételrendszerének megteremtése, a hely, az idő, az eszközök, a megfelelő csoportléggör, a gyermeki fantázia kibontakozásának biztosítása.
- A társas kapcsolatok fejlesztése: szeretet, barátság, empátia, tolerancia, szerepvállalás.
- Az érzelmi biztonság megteremtése, a kérdezés, a beszélgetés, a mozgásszabadság megteremtése.
- Biztosítani a feltételeket, hogy a gyermekek az őket ért pozitív és negatív élményeket feldolgozhassák.
- Szükség esetén az óvónő bekapcsolódik a játékba, együtt játszik a gyermekekkel. A játék folyamatában tudatos jelenlétük biztosítja az indirekt irányítás lehetőségét.
- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- A beszédkésztség indirekt fejlesztése.

6.1.1. A játékhoz szükséges feltételek megteremtése:

- A szabad játék túlsúlyának érvényesülése a napirendben.
- Megfelelő csoportléggör biztosítása, játékeszközök rendelkezésre bocsátása, folyamatos bővítése, cseréje.

- A megfelelő hely biztosítása, állandó és ideiglenesen a gyerekek által kialakított játszóhelyek a csoportszobában és az udvaron.
- Az óvodapedagógus tudatos irányító, segítő jelenléte a játékszituációnak megfelelő módon.
- Az óvodapedagógus segítségével a környezeti attitűdök alakítása, a fenntarthatóság, a természet-és környezetvédelem szempontjából fontos kompetenciák fejlesztése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek képesek és szívesen játszanak együtt társaikkal.
- Játékukban dominál a szimbolikus játék.
- Tiszteletben tarják egymás játékát, játékeszközeit, a játék helyszínét.
- Ismerik és alkalmazzák az udvarias magatartás formáit a játékuk során.
- Képesek a szabályok elfogadására, azok betartására.
- Az óvodapedagógus kommunikációja, személyisége modell értékű a játék során.
- Szabályjátékok során ismerik a csoportban található játékok szabályait, képesek egymásnak elmagyarázni, a szabályokat betartani

A játékfajták legjellemzőbb szinterei 3-6-7 éves korban

- Gyakorló játék
- Szimbolikus szerepjáték játék
- Fejlesztő, szabályjáték
- Építő, konstruáló játék
- Dramatizálás, bábozás

6.1.2. Gyakorló játék

- A játékot a funkció öröme vezérli, célja maga a tevékenység. Sorbarendezi a tárgyakat, tologatja az autókat, egyik vödörből a másikba önti a homokot közben megtanulja a formákat, színeket, figyel a részletekre.
- Játék közben gyakorolja a hangokat és a beszédet, a különböző mozgásokat, spontán fejlődik az észlelésük, mozgásuk és beszédük.

- Már csecsemő korban megjelenik és fennmaradhat óvodáskorban is, ha egy új játékeszköz használatát még nem ismeri és a sikeres játékhoz előzetes manipulációra van szüksége.
- A 4 éves kor után a gyakorló játék tartósan csak akkor jelentkezik, ha a gyermek fejlődésben lemaradt, képességei fejletlenek, ismeretei élményei szegényesek.

6.1.3. Szimbolikus szerepjáték játék

- A gyermeki képzelet játssza a főszerepet.
- A felnőttek tevékenységeit akarja megismerni, utánozza.
- Társas akkor is, ha a gyermek egyedül vesz részt benne, hiszen több szereplőt, szerepet jelenít meg.
- A gyermekek eljátsszák a mindennapokban őket ért örömet, élményt, haragot, bánatot, vágyat, a bennük felgyülemlett fusztrációt, illetve az ezekhez fűződő érzelmeket.
- Nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta.
- A szerepjáték a gyermekek fejlődésével együtt fejlődik, egyre több eszköz és szabály van jelen, ezért folyamatosan biztosítani és bővíteni kell a játék kiegészítő eszközeit.
- A barkácsolás során olyan eszközöket készítenek a gyerekek, amelyeket a szerepjátékok során fel tudnak használni. Az ehhez szükséges anyagokat biztosítjuk, megmutatjuk a helyes technikát az elkészítésükhöz.
- A gyermekeket segítjük az alkotásban, folyamatosan buzdítjuk, elismerjük ügyességüket.
- Fejlődik a problémamegoldó képességük, kognitív képességeik, sík- és térlátásuk, bővül szókincsük.

6.1.4. Fejlesztő, szabályjáték

- A gyermekek a játékot betartandó, előírt szabályok szerint játsszák, játékos jelleggel, de folyamatosan feladatmegoldásban és problémamegoldásban vannak a játék során.
- A mozgásos szabályjátékok, mint labdajátékok, sorsversenyek fejlesztik mozgásukat, koordinációjukat, egyensúlyérzéküket, érzékelésüket, hallásukat, akaraterejüket, kitartásukat és önuralmukat valamint a társak felé közvetített viselkedésüket.

- A dalos, mondókás népi játékok, körjátékok, fogócskák és bújócskák fejlesztik a szépérzéküket, formálják zenei ízlésüket, a gyakorlásuk során fokozottan nő a biztonságérzetük, fejlődik az alkalmazkodó képességük.
- A gyermek szabályjátékok során képes az egészséges versenyszellem születte siker és kudarc elviselésére egyaránt és képes a kreatív együttműködésre.

6.1.5. Építő, konstruáló játék

- A gyermekek különböző építő kockákból, játékelemekből, játékkatrészekből különböző építményeket hoznak létre.
- Fejleszti a kreativitást, problémamegoldó készséget, finommotorikát, szem-kéz koordinációt, esztétikai érzéket, önbizalmat, a társakkal való együttműködést.
- Az építmények fokozatosan egyre bonyolultabbá válnak a gyakorlás, illetve a gyermekek életkorának megfelelően.

6.1.6. Dramatizálás, bábozás

- A gyermek az irodalmi, mese vagy saját élményeit játssza el, szabadon választott tárgyakkal, bábokkal, kötetelen módon.
- A történetekből részeket kiragadva vagy saját ötleteikkel, fantáziájukkal gazdagítva adják elő.
- A dramatizálás fejleszt az egyre finomabb nagymozgásokat, a saját testükről alkotott képet, verbális kifejező készségüket, a szókincsüket, hallásukat.
- A bábjáték feloldja a gyermek gátlásait, erősíti önbizalmát, bátrabban beszél, mozog.
- Fejleszti a szem-kéz koordinációt, finommotirikát, fejlődik az észlelése, szenzomotorikus képessége, szókincese, beszédtechnikája.
- Mindkét játékformához a nyugodt, oldott légkör megteremtése szükséges.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- A gyermekek együtt játszanak.
- Közös alkotnak szabályokat, betartják azokat.
- A szerepeket felosztják egymás között.
- A játékban domináns a szabályjáték.
- Több napon keresztül is képesek ugyanazt a játékot játszani, mindig aktualizálva, frissítve.

- Ismert meséket dramatizálnak, elbáboznak.
- Képesek bonyolult építményeket, játékeszközöket készíteni.
- Részt vesznek ügyességet és erőfeszítést igénylő játékokban.

Óvodapedagógus feladata

- Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, bevonható társ, segítő.
- Jelenléte segíti a játékkapcsolatok kialakulását.
- Nevelési célzatú illetve tanulási tartalmú játékokat kezdeményezhet.
- Javaslatokat, ötleteket adhat a játék elakadása esetén.
- Gyermek integrálása a játékba, akik kudarc élménnyel küzdenek.
- A gyermekek szeretetszükségletének kielégítése az ölbéli játékokkal.

6.2. Vers, mese, irodalmi nevelés

- A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.
- Az érzelmi biztonság megadásának az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a mondókák, dúdolók, versek.
- A magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.
- A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
- A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális egészségének elmaradhatatlan eleme, a beszédfejlődés elősegítője, a szókinccs, a fantázia gazdagítója.

Célunk

- A gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi, etikai fejlődésének segítése.
- Örömmel hallgassanak népi és klasszikus, értékes kortárs mesét, verset, elbeszéléseket.
- Alakuljon irodalmi érdeklődésük és fejlődjön ízlésviláguk.
- Szorongásaik, félelmeik oldódjanak.
- Pozitív személyiségjegyek megalapozása.
- Irodalmi tapasztalataikat alkalmazzák konfliktusaik megoldására, indulataik kezelésére.

- Örömmel vegyenek részt mesék versek felidézésében, újraalkotásában, dramatizálásban, bábozásban .
- Gondosan bánjanak a könyvekkel.
- Irodalmi művek segítségével a természet megóvásához, megbecsüléséhez elengedhetetlen érzelmi alap megteremtése.

Feladatunk

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.
- Az irodalmi anyagot gyakran ismételtetjük, lehetőség szerint mozgással és énekkel kísérve.
- Fokozatosan szoktatjuk a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására.
- Spontán és kötetlen kezdeményezésekkel szervezzük irodalmi tevékenységeinket.
- Könyvvel és anélkül mesélünk, verselünk, gesztusainkkal, mimikánkkal, a szöveg hangsúlyozásával életszerűvé, élvezetessé tesszük azokat.
- Az anyanyelvünk sajátos ritmusának, hangzásvilágának beépítése a gyermek aktív nyelvi készletébe.
- A könyvek, az irodalmi művek iránt érdeklődő gyermekek nevelése.

Az óvodapedagógus feladata

- Az oldott, nyugodt légkör megteremtése, mely segíti a gyermekek érzelmi, értelmi, etikai fejlődését.
- Nyelvi kifejező módja, tagolt beszéde, kiejtése, mimikája, gesztusai legyenek példaértékűek a gyerekek számára.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése versekkel, mesékkal, dramatikus játékokkal.
- A gyermekek életkorának megfelelő mesék, versek, irodalmi alkotások összeválogatása.
- A mindennapi mesélés, különös tekintettel a pihenés előtti mesélésre.
- A gyermekek szabad meseválasztásának biztosítása.
- A gyermekek szabad mesealkotásának biztosítása és erre a lehetőségek megteremtése.

- Találós kérdésekkel tarkítani az irodalmi nevelést. Logikai képességfejlesztés, ismeretek bővítése, nyelvi humor, rímek kapcsán fontos eszközünk a találós kérdés is.

6.2.1. Az irodalmi nevelés tartalma:

- A 3-4 éves korban
 - Népi mondókákból, rigmusokból, ritmikus zenei hatású, játékos versekből áll össze, melyeket játékos mozgással kísérhetnek.
 - A mesék cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik, láncmesék, állatmesék.
 - Fontos ebben az életkorban a testi közelség. A fizikai kontaktus sokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában (ölbeli játékok)
- A 4-5 éves korban
 - A gyermekekben már kialakul a mese, a vers iránti szeretet.
 - A népi mondókák, névcsúfolók, halandzsza szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát.
 - A versek közül a vidám, humoros versek, klasszikus és mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei.
 - A mesék már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, tündérmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus – realiztikus mesék.
 - Szívesen hallgatnak ismert emberek gyermekkoráról szóló történeteket vagy hasonló korú kisgyermekről szóló elbeszéléseket.
 - Az óvónő segítségével jelenítik meg a meséket, az élményeiket, báboznak, dramatizálnak.
 - Szívesen mondanak mesét, verset képek alapján, „elolvasnak“ egy mesekönyvet.
- Az 5-6-7 éves korban
 - Kiolvasókkal, nyelvtörőkkel, találós kérdésekkel gazdagítjuk a gyermek mondókarepertoárját.
 - Bonyolultabb szerkezetű állatmesék, cselekményesebb népmesék, hosszabb tündérmesék mellett a novellisztikus – realiztikus mesék épülnek be a klasszikus tréfás mesék és műmesék mesetárába.

- A gyerekek a meseregényeket is szívesen hallgatják.
- A gyerekek maguk is szívesen mesélnek képes mesekönyvből illetve találnak ki meséket, történeteket.
- Ismerkednek a nyelvi humorral, annak megértésével és megpróbálják azt ők is alkalmazni.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- Játék közben oda illő szövegeket, rigmusokat mondogatnak.
- Önállóan felidéznek 10-14 mondókát, 6-8 verset.
- Várják, igénylik a mesehallgatást
- Pihenés előtt szívesen hallgatnak folytatásos mesét.
- A kedvelt mesehőseikkel megtörtént dolgokat beleviszik játékukba.
- Meséket dramatizálnak, báboznak, lerajzolnak egy-egy meserészletet.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni ezeket mozgással megjeleníteni, előadni.
- Egyedül is vállalkoznak a versek, mesék elmondására.

6.3. Ének, zene, énekes játék, néptánc, zenei nevelés

„ A zenei nevelés fogékony szakasza ez a kor, fontos előkészítője a későbbi zenei fejlesztésnek. A kodályi elvekhez híven a kicsiknek is a legjobb, értékes zenei anyagot válogatjuk: a néphagyományt, a felnőtt játékát a gyerekekkel, meghallgatásra pedig népdalokat, műdalokat hangulatkeltésként. Az emberi hangra és a személyes kapcsolatra épülő magyar zenei nevelésnek az éneklés az alapja.“

/ Forrai Katalin/

Célunk

- Az éneklési készség, a zenei hallás, a ritmusérzék és tempóérzékelés fejlesztése, ezáltal a mozgáskultúra fejlesztés.
- Nemzeti kultúránk és szűkebb környezetünk hagyományainak továbbvitele a népi játékokon keresztül.
- A zenei érdeklődés felkeltése a népdalok iránt, zenei ízlésformálás.
- A magyar népdalok, mint zenei anyanyelvünk megismertetése a gyerekekkel.
- A magyar néptánc és néphagyományok, jeles napok megismertetése a gyerekekkel.
- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, megszerettetése.

Feladatunk

- A zenei fejlődéshez alapvető feladat a gátlások feloldása, az éneklési készség fejlesztése.
- A zenei hallás, ritmusérzék megalapozása fejlesztése
- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- A 3-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
- Esztétikus és harmonikus mozgás kialakítása a néptánc elemeivel.
- A gyerekek örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek, a szabad önkifejezés lehetőségének biztosítása.
- A megfelelő légkör biztosítása, érzelmileg motiválni a gyermeket, az éneklés örömforrás.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

6.3.1. A zenei hallás, ritmusérzék megalapozása fejlesztése

- A gyermekeknek összeállított zenei anyag elsősorban az énekes mondókás és népi játékok sora.
- A kisgyermekek egyszerű utánzó mozgásos játékokra képesek, egy vagy két személyes ölbéli játékokkal ismertetjük meg őket.
- A táncmozdulatok általában guggolásból, billegésből, térdrúgásból állnak.
- Az egyenletes löktetést változatos formában gyakoroltatjuk.
- A kicsiknek elsősorban olyan dalokat mondókákat válogatunk, amelyekhez olyan játékos mozdulatokat kapcsolunk, párosítunk, amelyen keresztül megérezhetik az egyenletes löktetést (nyugalmi helyzetben állva vagy ülve, a mozdulatok végtagokkal végezve).
- A nagyobbak már biztosabban mozognak képesek a körben járásra, egymáshoz alkalmazkodásra. Fejlettebb mozgás készséggel rendelkeznek.
- Ismerkednek a magas mély viszonyal
- Oktáv távolságban megkülönböztetik a fa, fém, üveg, porcelán valamint a ritmushangszerek hangját.
- Dobot, háromszöget, cintányért, csörgődobot, furulyát és különböző hanghatású, zajkeltő eszközöket használunk.
- A halk- hangos különbségét beszéden, zörejeken keresztül gyakoroljuk.

- A megtanított dalok hangkészlete a pentaton hangrendszer részei, életkor szerint más és más hangkészlettel.
- Ritmusjátékok bővülnek a mondóka dalritmussal, a szünet érzékeltetésével.
- Gyakoroljuk a gyors- lassú majd halk- hangos kombinációt. Visszhang játékot játszunk.
- Gyakorolhatjuk tempóérzékelést, a gyorsabb -lassabb különböző kombinációit. Az egyenletes lüktetés folyamatosságát éneklés közben, a játékos mozgásokkal erősítjük meg.
- A dalokat, mondókákat először dúdolásról, a hangszeres előadásról majd ritmusról is felismerik.
- Megismerik egymás hangját. Motívum hangsúly kiemelését különböző mozdulatokkal tapssal, járással, tánccal is gyakoroljuk.
- Külön gondot fordítunk a hangápolás és hangképzés helyes alakítására, logopédus segítségét is igénybe vesszük.
- A ritmus hangsúly kiemelését különböző mozdulatokkal majd tapssal, járással, tánccal megismételjük.
- A dalok ritmusát csak akkor kezdjük megéreztetni a gyermekekkel, amikor már az egyenletes lüktetést teljes biztonsággal érzik. A ritmus kifejezéséhez számos játékos mozdulatot használunk taps, kopogás, ujjmozgás, karlendítés.

6.3.2. Az éneklési készség fejlesztése

- Az éneklési készség a gyermekekben a legkésőbb alakul ki a zenei képességtípusok közül ezért az óvodába bekerülő a gyerekeket első lépésként mondókáztatjuk.
- A mondókák változatosak a hangutánzó, névcsófolók, népi jellegűek, kiszámolók és a mindennapi élet történéseivel foglalkozóak.
- A mondókák lüktetésének érzékeltetése énekbeszéd formájában.

6.3.3. Esztétikus harmonikus mozgás kialakítása néptánc elemeivel

- A tánclépések a népdalos játékok anyagaira épülnek, egyszerű lépések, térformák.
- A tánc elősegíti a szép mozgást, a jó testtartást, a változatos térformák létrehozásával a téri irányok fejlesztését.
- A tánc fejleszti a szabálytudatot, az együttműködést.

6.3.4. Komplex képességek fejlesztése

- A hallás és ritmus fejlesztés bonyolultabb összetettebb feladatok adásával színesítjük, formaérzéküket improvizációs készségüket, emlékezőképességüket, zenei alkotókedvüket formáljuk.
- Az ének- zene és az ehhez kapcsolódó mozgás az óvodai mindennapok része.
- A kötelezően szervezett mozgástevékenységek is előkészítői, segítői az óvodai zenei nevelésnek. A változatos térformák, különféle járások, futások, ugrások, kartartások, a zörejek és egyéb hanghatások általában mozgással együtt jelennek meg.

6.3.5. Zenehallgatásra nevelés

- A gyermekeket a zene figyelmes hallgatására neveli.
- Felkelti az érdeklődését a zene iránt.
- Foglalkozások során témához, ünnephez, évszakhoz megfelelő választunk.
- Kisebbség esetén a cselekményt megjelenítjük mozgással.
- Szabad mozgási, táncolási lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek.

Az óvodapedagógus feladatai

- A zenei élmények befogadásához szükséges nyugodt, oldott légkört biztosít
- A népi, énekes játékokat gyakran játssza a gyermekekkel, akár a szabad játék folyamán is.
- A zene sokszínű megismertetésével, bemutatásával, gyakorlásával alakítja a gyerekek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat
- Biztatja a gyermekeit az önálló, kreatív ritmus és dallam alakításra.
- Az élményt nyújtó közös éneklés, ének-zenei tevékenységek során felfedeztetni a gyermekekkel a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
- A népdalok éneklésével, a gyermeki néptáncal, és a népi gyermekjátékok sokszínűségével a hagyományok megismertetése.
- Elősegíti és formálja a gyermekek zenei ízlésének és mozgáskultúrájának alakulását.
- Az énekek, mondókák, zenei feladatok kiválasztásánál figyelembe veszi a gyermekek életkori sajátosságait és egyéni képességeit.
- Az évszakokhoz, néphagyományokhoz és ünnepekhez kapcsolódó anyagot választ.

- Fejleszti a gyermekek ütem- és ritmusérzékét: egyenletesség, lüktetés, kettes lüktetés, ritmus, belső hallását: hangok viszonya, dallam követése. Tiszta éneklés stb .
- Zenei relációk gyakorlása beszédben, énekben, hangszeres játékokban: mély-magas, gyors-lassú, halk-hangos stb.
- Igényesen válogatott kortárs művészeti, zenei alkotásokat is szerepeltet az anyagban.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe veszi a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek énekelni, mondókázni, körjátékot játszani a nap bármelyik szakaszában.
- Vannak kedvenc énekeik, mondókáik, játékaik, táncaik.
- Tisztán, helyes tempóban énekelnek csoportosan.
- Tudnak élvezettel, irányítás nélkül, spontán játszani néhány dalos játékot.
- Felismerik a dallamot, ritmusmotívumot tudnak létrehozni, visszatapsolni, tudnak dallamot bújtatni, visszaénekelni..
- Érzékelik a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú közötti különbséget.
- A tárgyak és környezet zörejangját meg tudják különböztetni
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától.
- Tudják mindkettőt mozgással, járással, tapssal megkülönböztetni.
- Ismernek néhány tánclépést, mozdulatot, s ezeket szívesen végzik csoportban
- Természetes módon mindig megjelenik az éneklés a mindennapokban (születésnapok, csoportban – udvari játék, kirándulás, ünnepek alkalmával)
- A zenehallgatásnál figyelmesen végighallgatják az élő zenét, az óvónő énekét, a hangszeres előadást, műzenei szemelvényeket, gépi zenét, más népek dalait.

6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, vizuális nevelés

- A rajzolás, mintázás, kézi munka a gyerekek számára a tárgyi világkép megismerését, feldolgozását, újraalkotását segíti.
- A gyermeki személyiség fejlesztése népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, -lehetőség szerint nemzeti szimbólumokkal - esztétikus tárgyi környezettel.

- A vizuális tapasztalat átélése segíti a gyermeket, hogy az ábrázoló-barkácsoló tevékenység örömszerző és alkotó tevékenységgé váljon.
- Az alkotás oldja a feszültséget, fejleszti a koncentrációt, gazdagítja a fantáziavilágot.
- Vizuális esztétikai élménynyújtás, változatos technikák megismerésével.

Célunk

- A gyermek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése.
- A gyermekek tér – forma - szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- A vizuális percepció fejlesztése.
- Egyszerű munkafogások és eszközhasználat képességeinek fejlesztés (különböző anyagok és technikák megismertetése).
- Az alkotás örömeinek megtapasztaltatása.
- Az íráshoz szükséges mozgáskoordináció alakítása, finommotorika fejlesztése.

Faladataink

- Spontán ábrázolás támogatása, kötetlen kezdeményezések szervezése.
- Megfigyelési, tapasztalatszerzési, tanulási lehetőségek, élmények biztosítása.
- Vizuális készségek és képességek fejlesztése, látás fejlesztése.
- Feltételek folyamatos biztosítása: hely, idő, eszközök.
- Esztétikus környezet biztosítása.
- Megismertetni a gyermekeket a különböző anyagok, a rajzolás, mintázás és a kézimunka technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Eszközhasználat megtanítása.
- Műalkotások megismertetése.

6.4.1. A tevékenység feltételeinek megszervezése

- A gyermekek számára mindig elérhető az ábrázoláshoz szükséges mindenféle eszköz és anyag.
- A gyermekek bármikor használhatják ezeket.
- A helyet, az időt és a nyugodt légkört biztosítunk számukra.
- Az eszközök, anyagok méretét, minőségét a gyermekek kora, fejlettségi szintje határozza meg.

- Dicsérünk minden tevékenységet, az elakadók buzdítása, ha a gyermek kéri, tevékenyen segítjük.
- Új technikákat megtanítása, gyakorlása. Sokféle tapintással szerethető tapasztalatot adása.
- Az elkészült műveket kiállítása, vagy gyermekekkel saját mappába helyezése és a szülők részére összegyűjtése.
- Sokféle anyaggal és eszközzel és technikát használnak: rajzolnak, festenek, ragasztanak, vágnak a papírból és textiltől.
- A nevelési területek komplexitására törekszünk, a gyermekek alkotnak a természetben talált és gyűjtögetett anyagok felhasználásával, s általában arra készítjük őket, hogy meglássák, hogy miből mit lehet létrehozni, mi mire hasonlít, miben mit lehet meglátni, vagy belelátni.
- Az eszközök megválasztásánál a természetes anyagokat részesítjük előnyben, ezért kerüljük a mesterséges, rideg vegyi anyagokat és a környezetet károsító anyagokat (pl. csillámpor)

Az óvodapedagógus feladatai

- A nap bármely szakában biztosítja a tevékenységekhez szükséges feltételeket, időt, helyet, megfelelő mennyiségű és minőségű eszközöket, anyagokat, az alkotást motiváló élményeket.
- Alapozza meg a vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, vizuális fantázia pontosabbá, könnyebbé tételét.
- Megismerteti a gyerekekkel a különböző anyagokat, technikai alapelemeket, a szükséges eszközök balesetmentes használatát, karbantartásának szabályait, a munkafolyamatok sorrendiségét. Támogatja az anyagok és eszközök újszerű, gyermeki képzelet által kitalált felhasználását.
- Fejleszti a gyerekek tér- forma- színeképzését, szem-kéz koordinációját, képi gondolkodás módját, finom-motorikáját, esztétikai érzékenységét.
- Megtapasztaltatja velük a térbeli világ síkban történő megjelenítését.
- Összekapcsolja az óvodai vizuális nevelést a nevelés egyéb területeivel (pl: irodalmi nevelés, zenei nevelés, külső világ tevékeny megismerése, stb...) Komplexitás.
- Szem előtt tartja az egyes gyerekek egyéni fejlődési ütemét, érzelmi beállítódását, személyes élményeit, megteremti számukra az önálló választás

lehetőségét egy-egy téma megjelenítése során mind a téma, mind az eszköz, mind a technika esetében.

- Legfontosabb feladata a gyerekek sikerélményhez juttatása, a szabad alkotás örömeinek megtapasztaltatása.
- Élvezettel vesz részt a gyerekekkel az alkotófolyamatban, és velük együtt örül az elkészült alkotásoknak.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Képesek élményeik, a világról szerzett tapasztalataik, ismereteik, érzelmeik kifejezésére az ábrázolás különféle technikáinak alkalmazásával.
- Örömmel és szívesen végzik az ábrázolás minden formáját saját kezdeményezésre.
- Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.
- Alkalmazzák a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Biztonsággal ismerik a színeket, színhasználatukban érvényesítik a változatosságot.
- Formaábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák és a legegyszerűbb mozgások jelzései.
- Tudnak egyszerű formákat mintázni elképzelés és a megfigyelés felhasználásával.
- Önállóan is tudják alkalmazni a különböző technikákat pl: hajtogatás, nyírás, tépés, ragasztás, varrás stb., képesek önállóan anyagot, témát választani.
- Kialakul a gyermek alapvető esztétikai érzéke.
- Az ábrázoló tevékenység önkifejezésük egyik eszközévé vált, azt az alkotás öröme, az örömteli cselekvés jellemzi.
- Igénye alakul ki az alkotásra, önkifejezésre, környezetalakításra és befogadásra.
- Szem-kéz koordinációja fejlett, ceruzafogása helyes, finommotorikai mozgásokat biztonsággal végez.

6.5. Munka jellegű tevékenységek

Célunk

- A gyermekek személyiségének fejlesztése.
- A munkavégzéshez pozitív hozzáállás, képességek, készségek alakítása.
- A gyermeki személyiség, attitűdök fejlesztése, saját és mások elismerésére nevelés.
- Ismeretek szerzése a munkaeszközök használatáról.

Feladatunk

- Az önkéntes, szabadon választott, a közösség érdekében örömmel végzett tevékenységek gyerekekkel való megismertetése
- A gyermekek jellemének (reális énképének, önismeretének), erkölcsi tulajdonságainak, közösségi kapcsolatainak formálása, a munka szeretetére, becsületére nevelés.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítja a nyugodt, örömmel, jó hangulatban végezhető munka jellegű tevékenységek feltételeit.
- Megfelelő méretű, anyagú, célszerű munkaeszközöket biztosít a gyerekek munkavégzéséhez. Megtanítja azok rendeltetésszerű használatát, rendben tartását, ezeket a gyerekek számára hozzáférhető helyen tartja.
- Elegendő időt és munkalehetőséget, valamint elegendő alkalmat teremt ahhoz, hogy a munkavégzés közben begyakorlódhassanak, pontosabbá válhassanak munkakészségek.
- A tevékenységek megszervezésekor figyelembe veszi a csoport összetételét, az egyes gyerekek fejlettségi szintjét és figyel arra, hogy a feladat kizárólag a gyerek saját örömteli, önként vállalt tevékenysége legyen.
- Megtapasztaltatja a gyerekekkel, hogy a munka jellegű tevékenységek által az ember folyamatosan alakíthatja, változtathatja, kellemesebbé, célszerűbbé teheti a környezetét. Kialakítja bennük a rend, a rendezett körülmények iránti igényt.
- Mintát mutat a gyermekeknek a feladatok elvégzésében.
- Együtt örül a gyerekekkel a sikeresen elvégzett feladatoknak. Folyamatosan értékeli, pozitív értékelésével motiválja őket a további munkavégzésre.

- Érezteti a gyerekekkel az általuk végzett munka fontosságát, ezzel is erősítve a munkához való pozitív viszonyukat.
- A munka jellegű tevékenységek által fejleszti akarati tulajdonságaikat: önállóság, kitartás, felelősségvállalás, problémamegoldó képesség, döntési képesség, stb.
- Tudatosítja bennük a közösségért végzett munka jelentőségét, örömét, a mások által végzett munka fontosságát, a munka szeretetére, tiszteletére neveli őket.
- Megismerteti a gyerekekkel az egyes munkafajtákat:
 - A saját személyükkel kapcsolatos teendőket: testápolás, öltözködés, önkiszolgálás, a környezet rendjének megőrzése (ez már a közösségért végzett munka)
 - Az alkalmoszerű munkát, egyéni megbízatásokat (pl: teremrendezés, üzenet átadás, eszköz előkészítés)
 - A közösségi munkákat: a naposi munkát, az esetleges felelősi feladatokat (pl: kisebbek segítése, növény és állatgondozás)

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyerekek ügyelnek saját személyük, személyes dolgaik és környezetük rendjére.
- A munkájukban önállóak, kitartóak, átérzik annak felelősségét.
- Szívesen vállalnak munkajellegű feladatokat, megbízatásokat.
- A munkavégzéshez használt eszközöket önállóan, rendeltetésszerűen használják, munkavégzés után azokat a helyükre elrakják.
- Önállóan, kitartóan végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalnak feladatokat a közösség érdekében is.
- Tudnak és szívesen dolgoznak együtt.
- Szívesen munkálkodnak a belső kertben, ápolják a növényeket, gondozzák a veteményes, gondozzák az állatokat.
- A munkatevékenység által alakul a környezettudatos szemléletük.
- Tisztelik a munkát végző embert és a megbecsülik munkájának eredményét.
- Segítenek az óvodapedagógusnak és a csoport kisebb tagjainak.

6.5.1. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Célunk

- Elsődleges cél a gyermeki készségek, képességek fejlesztése, támogató környezet megteremtésével, és a gyermeki előzetes tapasztalatok figyelembevételével.
- a gyermeki kompetenciák, attitűdök erősítése, képességeik fejlesztése.

Feladatunk

- A gyerekek spontán szerzett tapasztalatainak, élményeinek, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése.
- A tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók differenciált fejlesztése, a teljes személyiség fejlődésének támogatása.
- A játékban rejlő lehetőségek kihasználása spontán és irányított, kezdeményezett játék során.

6.5.2. A tanulás lehetséges formái óvodánkban:

- Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás.
- A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- A gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyerekek részére az érzelem gazdag, biztonságot nyújtó, kölcsönös bizalmon nyugvó légkör biztosítása.
- A gyermekek tapasztalataira, kíváncsiságára, utánzási vágyára, élményeire építve teremtheti meg a tanúláshoz szükséges optimális feltételeket.
- Minél több alkalom teremtése számukra a cselekvő aktivitásra, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalásra, a felfedezésre, a kísérletezésre, a problémamegoldásra.
- A gyerekek megismerési- és tevékenységi vágyára, érzelmi beállítódására, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítja az ismeret és tapasztalatszerzés folyamatát.

- Problémahelyzetek teremtésével ösztönzi őket szellemi aktivitásra, nagy hangsúlyt fektetve a problémafeltárás, problémamegoldás fejlesztésére, a fogalmi gondolkodás kialakítására, egyéni bánásmód alkalmazásával.
- A gyermeki kompetenciák fejlesztésébe beépíti a tapasztalati-tevékenységek külső helyszínen történő feldolgozását, élménypedagógiai eszközök alkalmazását.
- Differenciált feladatadással segíti a gyermekek egyéni fejlődését, mindig az egyes gyerekek egyéni érési tempójához igazítva az elvárásait, életkoruknak megfelelő ismereteket közvetít.
- A foglalkozások szabad légkörének megteremtésével ad teret a gyermeki megnyilatkozásoknak, a gyermekek önállóságának.
- A tanulási folyamatok szervezése során elegendő számú, minőségű, mennyiségű, méretű eszközt biztosít a gyerekek számára, életkoruknak, egyéni fejlettségüknek megfelelően valósítja meg az időkeretet, helyet, módszereket.
- Értékelése a tanulási folyamat irányítása során mindig személyre szabott, pozitív, konkrét, a gyermek számára ösztönző jellegű.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- Képesek az egyszerű feladatokat megérteni, megoldásokat keresni.
- Gondolkodásukra jellemző a problémamegoldás, a kreativitás, a reflektivitás.
- Érdeklődnek környezetük tárgyai, jelenségei, összefüggései iránt, képesek az itt megszerzett ismeretek, tapasztalatok, élmények elmélyítésére, rendszerezésére.
- Feladatvégzésükre a kitartás a jellemző.
- Szándékos figyelmük életkoruknak megfelelő, képesek a figyelemösszpontosításra.
- Képesek az elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- Tanulási képességeiknek fejlettsége (megfigyelőképesség, figyelem, gondolkodás, emlékezet, stb.) lehetővé teszi számukra az iskolai élethez való alkalmazkodást.

6.6. Mozgás, testi nevelés

Célunk

- A mozgás az óvodás gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája.
- Rendszeres egészségfejlesztő testmozgás.
- A szabad játékban a gyermek spontán, természetes mozgása közben és az óvodapedagógus által tudatosan szervezett tevékenységek, a gyermekek egyéni szintjéhez igazodva, a pszichomotoros készségek és képességek kialakítása, formálása és fejlesztése.

Feladatunk

- A gyerekek fokozott mozgásigényére alapozva egész személyiségük, mozgáskultúrájuk, mozgáskészségük (harmonikus, összerendezett, fegyelmezett, nagy és finom mozgás) fejlesztése.
- Testi-lelki harmóniájuk kialakítása, egészségük megóvása, természetes mozgáskedvük megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- Rendszeres mozgásos tevékenységek által edzettségük, fizikai állóképességük, erőnlétük fejlesztése, az egészséges életvitelre nevelés.

Az óvodapedagógus feladatai

- Minden nap lehetőséget teremt a gyerekek mozgásos tapasztalatainak bővítésére, elegendő gyakorlásra, a mozgáskészségeik fejlesztésére.
- A napi mozgástevékenységek megszervezésével – törekedve a szabad levegőn való minél hosszabb ideig történő tartózkodásra biztosítja a gyerekek mozgásigényének kielégítését.
- Biztosítja a megfelelő eszközöket, mind a szabad játék, mind a testnevelés foglalkozások alatt a mozgásfejlesztéshez.
- Rendszeresen alkalmat teremt minden gyermek számára, hogy megtalálhassa a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgásformát.
- Differenciált feladatadással segíti a gyerekeket abban, hogy képességeiknek megfelelően sikeresen oldhassák meg a feladatokat, ezzel is megőrizve mozgáskedvüket.
- A mozgásos tevékenységek megtervezésével és megszervezésével biztosítja minden gyermek számára a mozgásfejlesztés különböző feladatainak (fizikai

állóképesség, erőnlét, koordináció, nagy- és finom-mozgások, testséma, téri tájékozódás, egyensúly, laterális dominancia) megvalósulását.

- Minél több alkalmat teremt a mozgásos játékok és gyakorlatok során az értelmi fejlesztésre (pl: téri tájékozódás, téri irányok, viszonyok, alak, forma, szín, méret megismerése, keresztcsatornák fejlesztése, vizuális időrendiség, ritmus, stb...), az anyanyelvi fejlesztésre (tárgyak, testrészek, téri irányok, viszonyok, méret, hasonlóság, különbözőség megnevezése stb...).
- A sikeres feladatmegoldások által biztosítja a gyerekek realis énképének, önbizalmának, önértékelésének kialakítását, a szociális és érzelmi képességeik fejlődését (fegyelem, kitartás, kudarc tűrőképesség, önuralom, szabálytudat, együttműködés, stb).
- A gyerekekkel együtt örömmel vesz részt a mozgásos játékokban, buzdítja, lelkesíti, személyes példájával motiválja őket a sikeres feladatmegoldásra.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végén

- Óvodáskor végére a gyerekek természetes, belső igényévé válik a mozgás és annak szeretete, mozgásuk összerendezett, ügyes, megfelelő ritmusú.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásukban kitartóak, képesek a testrészek, helyzetek, mozgások, téri irányok pontos megértésére, megnevezésére.
- Megfelelő a tér- és idő tájékozódó képességük.
- Képesek a szem-kéz, szem-láb koordinációt és az egyensúlyérzéklet igénylő feladatok, gyakorlatok végrehajtására különböző kézi szerek, tornaeszközök használatával.
- Képesek egyéni, csoportos, sor- és váltóversenyek játszására, a szabályok pontos betartásával.
- Értik az egyszerű szóbeli utasításokat.
- Biztosan mozognak környezetükben.
- Szívesen vesznek részt szervezett mozgásokban, játékokban és maguk is kezdeményezik ezeket.
- A megtanult mozgásokat változatos kombinációkban és helyzetekben is tudják alkalmazni.

6.6.1. KIEMELT MOZGÁSFEJLSZTÉS PROGRAM

Egy kisgyermek életének első hét éve nagyon meghatározó, ezért fontos, hogy az óvodában rengeteg figyelmet és sok tanulási lehetőség kapjanak. A gyermekkori mozgásfejlődés nagyon fontos, hiszen megalapozza a szociális és érzelmi fejlődést, összefüggésben van a nyelvi készségekkel, valamint hatással van a gondolkodási folyamatokra is. A mozgási, anyanyelvi, érzékszervi képességek fejlődésére nagyon oda kell figyelni, és komolyan támogatni kell. A mozgások erősítik az izomzatot, fejlesztik az egyensúlyrendszert, koordinálják a testtartást, és összehangolják az érzékszervek működését, a speciális gyakorlatok pedig támogatják az idegrendszer érési folyamatait. A korai megelőzés és a tudatos nevelés megakadályozhatja, hogy az az iskolába kerüléskor derüljön ki, hogy az alapvető mozgásminták, vagy fejlődési szakaszok kimaradtak a kisgyermek életében. Emiatt előfordulhat, hogy nem tud megfelelni az oktatási követelményeknek, vagy nem képes megfelelően beilleszkedni a társai közé.

A mai felgyorsult világban, sajnos a gyermekek nem úgy fejlődnek, ahogy régen. A sok tableten, telefonon történő játék és mesénzés miatt az agy vizuálisan túlingerlést kap, mely által a gyermekek nyelvi fejlődése sokszor késik, kontroll funkcióik éretlenek maradnak, ingerkereső magatartás fogja jellemezni őket. Kutatások és pszichológusok szerint, a mai gyermekek jóval többet ülnek és emiatt jóval kevesebbet mozognak, mint amennyit kellene ebben a korban nekik. Ennek eredménye pedig, hogy a tartásuk nem megfelelő, izomzatuk gyengébb, állóképességük és izomerejük átlagon aluli, magatartásukkal gond van, agresszió több esetben megjelenik náluk, és egyre több gyermeket érint a szenzoros integrációs zavar.

A szenzoros integrációs zavar, azaz SPD (sensory processing disorder) röviden. Az agy a beérkező ingereket feldolgozza, rendezi, majd ezekre választ ad. Amikor ebbe a rendszerbe valami hiba csúszik, azaz "ha zavar lép fel ebben a rendszerben, akár az érzékelés, akár a feldolgozás (szabályozás, elkülönítés) szintjén, a végrehajtás nem lesz megfelelő. Ez azt jelenti, hogy adott ingerre a gyermek oda nem illő módon fog reagálni, akár túlzóan (hyperszenzitív), vagy akár túl kevésbé (hyposzenzitív)." Ez a feldolgozási zavar az érzékszervekhez kötődik: látás, hallás, ízlelés, szaglás, tapintás + érintett lehet mozgás (vesztibuláris rendszer) és testérzékelés (proprioceptív rendszer) is. Például probléma adódhat a gyermek képi feldolgozásával, hangokra túl érzékenyen reagálhat, irtózhat különböző anyagok megérintésétől, szélsőségesen undorodhat szagoktól, rossz evő lehet, előfordul, hogy a térben nem tud tájékozódni vagy bizonytalan az egyensúlya.

Túlérzékenység tünetei:

- túl heves reakciók pl: indokolatlan „hiszti”
- nem szívesen ér hozzá semmihez, azonnal törölni kell a kezét
- rossz evő, válogatós, a hozzátáplálás során nem fogad el darabos ételt
- hanyag tartás jellemzi
- rossz a mozgáskoordinációja
- nem szeret hintázni, pörögni
- befogja a fülét nem éles hangoknál is
- minden szagot, illatot megérez, sokszor büdös neki valami
- ha már kicsit neki mennek azt mondja fáj és lökdösik

Alulérzékenység tünetei:

- keresi az egyensúlyi (vesztibuláris) ingereket, állandóan pörög forog, fejfel lefelé lóg, rázza a fejét
- keresi a testkontaktust, mindig hozzáér másokhoz, direkt nekimegy másoknak, lökdösődik
- hangoskodik, mindennel zajt csinál
- fájdalomküszöbe magas, nem tudja megmondani hol fáj neki
- nehezen létesít szemkontaktust
- figyelme rövid

Az optimális fejlődés érdekében évente mérjük fel a gyermekeket a Lakatos Katalin phd. féle *Szenzomotoros szemléletű Állapot-, és Mozgásvizsgálattal* 5 éves kortól iskola előtt, 5 éves kor alatt pedig a *neuro-szenzomotoros szemléletű Longitudinális komplex vizsgálattal*, amely alapján 6 különböző területet érintve kapunk képet a gyermek állapotáról.

Ezek a területek:

1. Az idegrendszer érettsége, ezen belül vizsgáljuk:

- Vannak-e neuromotoros kóros reakciók, azaz fentmaradt csecsemőkori reflexek, melyek nagyban befolyásolják a gyermek mozgáskoordinációját, viselkedését
- a vesztibuláris rendszer érettségét, a statikus egyensúly, hogy a vesztibuláris rendszernek milyen a kapcsolata vegetatív idegrendszerrel,
- agytörzsi integrációs kapcsolatot: a postrotációs nystagmus minőségileg megfelelő
- poszturabeállítási nehézség fennáll-e

- a kokontrakciós készséget, verbális előkészítésre a megfelelő motoros szabályozást, hogy a törzskontroll mennyire érett (képet ad arról, ha egy gyermek nem tud egyenesen ülni az asztalnál)
- van-e szenzoros szinten bármely érzékszervhez kapcsolt ingerhárítás, vagy épp ingerkeresés
- dominancia kialakult-e már, ez a dominancia egyoldali, vagy esetleg keresztezett vagy kevert, kiemelten fontos tudni, hogy a gyermek melyik füle, szeme a domináns, hogy később a tanítónőnek lehessen jelezni, hogy a teremben, hol lenne megfelelő hely számára pl: bal fül domináns gyermek esetében a táblával szemben vagy jobb oldalt érdemes ülni
- testközépvonal keresztezés átlépése könnyedén megy, vagy problémák vannak-e vele
- az analitikus mozgáskivitelezést
- monotónia tűrést, önfelgyelmet

2. A mozgásvizsgálat, ezen belül vizsgáljuk, hogy:

- tud a gyermek szeriális gyakorlatot végrehajtani
- a motoros mintamásolási készséget
- az egyidejű többcsatornás figyelmet
- a szem-kéz, szem-láb koordináció érettségét
- a dinamikus egyensúlyt
- a labdával végzett feladatok képet adnak a gyermek grafomotorikájának milyenségéről, a nyomaték erősségéről, arról, hogy feszesebben karból, vagy épp lazán csuklóból fog-e rajzolni
- 10-es számfogalom mennyire biztos
- mennyire érettek a gátlás funkciók, időben meg tud-e állítani egy mozgássort
- nagymozgásai megfelelően fejlődnek, mozgáskoordinációja pontos-e, ez tükrözi azt, hogy az agyban a megfelelő összeköttetések elég biztosak, vagy éppen egy kimaradt mozgásforma esetén pl: kúszás az agyidegek kapcsolata nem stabil
- izomtónust (hipotonia, spaszticitás)

3. Testvázlat, térbeli tájékozódás, lateralitás ezen belül vizsgáljuk, hogy:

- tud-e a gyermek saját testén tájékozódni, mert ez mindennek az alapja, ha nem tud önmagán tájékozódni, akkor nem elvárható, hogy a térben is tudjon
- lateralitás, meg tudja-e stabilan különböztetni a jobb és a bal oldalát a gyermek
- helyhatározókat ismeri
- reakcióideje megfelelő-e,
- verbális utasításra adott motoros válaszait
- testkép érettségét
- rajztudást, grafomotorika érettségét: ceruzafogás, nyomaték, kellő könnyedség megvan, vagy éppen merev és feszes a vonalvezetés, ember ábrázolás kapcsán önmagáról alkotott kép
- finommozgásokat

4. Grafesztézia, taktilis érzékelés, ezen belül vizsgáljuk:

- a bőr diszkriminációs képességét
- képes-e a taktilisan adott formák és vonalak reprodukálására
- taktilis emlékezetet
- taktilis-motoros-mentális keresztcsatorna szintet, képes-e egy zsákból egy érintés után tárgyat felismerni és megnevezni
- sík-tér konstanciát és az egyszerű figyelmet

5. Ritmus vizsgálat, ezen belül vizsgáljuk:

- beszédmozgás és a kézmozgás összehangoltságát
- motoros mintamásolási készséget
- egyidejű többcsatornás figyelmet
- szerialitást
- hosszú idejű emlékezetet

6. Kognitív készségek, ezen belül vizsgáljuk:

- memóriát, emlékezetet
- logikai gondolkodást, kreatív gondolkodást
- mintamásolási készsége
- nyelvi kifejező-, befogadó készséget, szókinccset, fő fogalmak meglétét
- megfigyelő készséget

- reakcióidőt
- alak-háttér megkülönböztetésének képességét
- beszédértést, beszédfeldolgozást, ezeknek sebességét és minőségét
- szerialitást
- ok-okozati összefüggések megértését

Az eredményeket minden esetben ismertetjük a szülővel és közösen az óvodapedagógusokkal átbeszélve megegyezünk, hogy a gyermek számára milyen segítséget tudunk nyújtani az optimális fejlődés érdekében.

Preventív foglalkozás:

- A Pek-torna mozgásfejlesztő módszerrel játékos tornaórán vehet részt a gyermek. Ez egy olyan mozgásfejlesztő program, melynek célja játékos feladatokon keresztül a mozgáskoordináció és finommotorika fejlesztése,
- egyensúly fejlesztése
- kondicionális képességefejlesztés: erő, állóképesség, gyorsaság
- tartásjavítás (prevenció),
- funkció-, és beilleszkedési zavarok kezelése,
- logika és koncentráció, egyidejű többcsatornás figyelem fejlesztése
- magatartási problémák kezelése,
- sport általi nevelés

Tervezett SzenzoMotoros tréning, TSMT csoportos terápia

A csoportos TSMT foglalkozásokon egy évre előre megtervezett tréningek szerint haladunk, ahol a gyermekek az ontogenetikus fejlődésmenet aljáról indulnak. Megerősítjük az alapokat, a mozgásformákat, ha esetleg kimaradt vagy nem helyesen ment végbe a forgás, kúszás vagy mászás itt pótoljuk a kimaradásokat, megerősítjük az agyi összeköttetéseket, leépítjük az esetleg fennmaradt csecsemőkorai reflexeket. Segítjük az idegrendszer érését, a homloklebeny megfelelő működését. Erősítjük a feladat tudatot, az egyidejű többcsatornás figyelmet, az emlékezetet, a verbális-motoros keresztcsatorna szintet. Fejlesztjük a szem-kéz koordinációt és a finommotorikát, grafomotorikát, ami az íráshoz és olvasáshoz szükséges majd. A felmérések tükrében az órán differenciálunk és a gyermekeknek az adott területen lévő elmaradásra nagyobb hangsúlyt fektetünk.

A foglalkozások során felkészítjük az óvodásokat arra, hogy ha odakerülnek az iskolapadba, akkor lássák, megértsék, meghallják és le is tudják írni, amit mondanak nekik.

Tervezett SzenzoMotoros Tréning, TSMT egyéni terápia

A TSMT, egy edzésmélet alapszabályain alapuló mozgásterápia, mely az idegrendszer érését segíti elő, és közben nagy hangsúlyt fordít a finommotorika, nagymozgások, anyanyelvi és kommunikáció fejlődés, egyidejű többcsatornás figyelem, koordináció, egyensúly, lateralitás és dominancia kialakulására is. Ezek a képességek elengedhetetlenek az optimális fejlődés érdekében és az óvodában már, mert hiányuk a gyermek további teljesítményére és életére is kihathat. A terápia minden esetben egy szenzomotoros szemléletű vizsgálattal kezdődik, mely képet ad arról, hogy a gyermek idegrendszerének érési folyamatai sikeresen zajlanak-e, illetve arról, hogy van-e bármilyen részképesség deficitje. Az eredmények tudatában egy személyre szabott torna kerül megírásra és/vagy betanításra a gyermeknek és szülő(k)nek, amit otthon tudnak végezni otthoni torna formában, 2-4 hetes kontrollokon pedig folyamatosan ellenőrzésre kerül a fejlődés és nehezítésre kerül a torna, hogy elérjük a kívánt eredményt, vagy a szülők kérésére az óvodában is történhet a tornáztatás szakember segítségével. Részképesség fejlesztő kiegészítő feladatokkal együtt.

Emellett szeretnénk a gyermekeknek szenzoros feladatok formájában is segíteni, és az óvodában több szenzoros foglalkozást tartani.

Hatni az érzékszerveikre különböző módon:

- Játszani a vízzel, sárral, ragacsos anyagokkal, fűvel, szőnyegekkel, különböző taktilis dobozokat csinálni
- fényelemeket, árnyékokat, absztrakt képeket vizsgálni
- fűszereket, virágokat, különböző illatokat szagolni
- hangokra figyelni, állatok, madarak, járművek, hangszerek egyediségét megtalálni
- ízlelésre hatni, különböző ételeket kipróbálni

Megtanítjuk és gyakoroljuk a tudatos jelenlétet a gyermekekkel, hogy a rohanó világban tudjanak megállni tudják észrevenni, ami körülöttük van. A madarak hangját, a só ízét, a testüket ahogy a szőnyegbe süpped, ahogy a napfény melegíti az arcukat, ahogy a szellő csiklandozza a hajukat, itt és most legyen és éljék meg a pillanatok, mely által javul az életminőségük, és viselkedésük is harmonikusabb lesz.

Piaget óta közismert, hogy a mozgás és az értelmi fejlődés egymással összefügg. A svájci pszichológus kognitív fejlődéelmélete szerint amennyiben az első két életév – az ún. szenzomotoros korszak – megfelelően ingergazdag környezetben és sok saját, valamint a szülő által támogatott aktivitás mellett zajlik le, akkor az itt megszerzett alapokra harmonikusan rá tudnak épülni a konkrét műveletek, majd az absztrakt gondolkodás hierarchisztikusan manifesztálódó szakaszai is. A fejlődéelmélet szerint azoknak a gyerekeknek van igazán jó esélyük az optimális fejlődésre (ami a magasabb idegrendszeri/kérgi szinten szervezett és hatékonyan integrált funkciókat feltételezi), akiknél a belső érzés és a külső környezeti ingerek együttes hatására a csecsemőkori reflexek és elemi mozgásminták időben integrálódtak. Ezután a folyamatosan elegendő mennyiségű és megfelelő minőségű vizuális, akusztikus, taktilis és vesztibuláris ingert kaptak idegrendszerük további érési folyamataihoz, ami nagyrészt a sokféle mozgásos helyzetben való felfedező, reaktív és interaktív mozgást jelenti.

Az óvodában úgy érezzük, felelősségünk a gyermekek mozgásfejlődését kiemelten támogatni, és ezt a szülők számára is hangsúlyozni, és példát mutatni vele.

6.7. A külső világ megismerése

Célunk

- A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezetről és annak formai, mennyiségi, téri viszonyairól.
- A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek őrzését.
- Spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzéssel, a szülőföld, az ott élő emberek, helyi hagyományok, néphagyományok, a nemzeti, a családi és tárgyi kultúra értékeinek megismerése és védelme, a közösséghez való tartozás élményének átélése.
- A gyermek önálló véleményalkotási és döntési képességeinek fejlesztése, a környezettudatos magatartásforma alapozása, alakítása.

6.7.1. A környezet megismerésére nevelés

Az óvodapedagógus feladatai:

- Lehetőség szerint minél több mozgásos és érzékszervi tapasztalatot biztosít a gyerekek számára az őket körülvevő természeti és társadalmi környezet megismeréséhez.
- Alkalmakat teremt a sokoldalú, minél több érzékszervvel való tapasztaláshoz.
- Új ismeretek nyújtásakor támaszkodik a gyerekek már meglévő tapasztalataira, élményeire.
- Teret hagy a felfedezések során a gyerekek spontán megnyilvánulásainak, kreatív ötleteinek.
- Segíti a gyermeket abban, hogy szeresse, tisztelje a környezetét, bátran alakítsa, de úgy, hogy abban ne okozzon kárt.
- Ügyel rá, hogy elegendő alkalmat, időt, helyet és megfelelő mennyiségű és minőségű eszközt biztosítson a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzéshez.
- Biztosítja, hogy a gyerekek megismerkedhessenek mind az élő, mind az őket körülvevő élettelen természettel, biztonságos életvitel szokásaival.
- Lehetőséget teremt arra, hogy a gyermek az ismereteit valós természeti környezetben szerezzze meg.
- Rendszeresen teremt gondolkodásra ösztönző helyzeteket.
- Rendszeresen végez kísérleteket a világ megismeréséről a gyerekekkel.
- Együtt csodálkozik rá a gyerekekkel a közösen tett felfedezésekre, a világ gyönyörűségére.
- Segíti a gyerekek önálló véleményalkotását, döntési képességük fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában
- Segíti a gyermekeket, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit.
- Kihhasználja saját szakterületén, illetve intézményében a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit.
- Lehetővé teszi a gyerekek számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik.
- Viselkedésével, tetteivel példát mutat a környezettudatos életmód szokásainak elsajátításához.
- Példamutatással segíti, hogy a gyermekekben kialakuljon a természet szeretete, a természet szépségének, tisztaságának, védelmének tisztelete.

6.7.2. A természeti környezet területén:

- az évszakokról és jellemzőikről
- a napszakokról
- a növényekről
- az állatokról
- színekről
- az testről, a testrészekről, az érzékszervekről
- a természet változásairól, a folyamatokról
- élő és élettelen környezeti elemek megismeréséről, megkülönböztetéséről

6.7.3. A társadalmi környezet területén

- a családjukról, otthonukról, szüleik és más emberek foglalkozásáról
- lakóhelyükről, annak nevezetességeiről, környezetük néhány intézményéről a
- a közlekedési eszközökről, szabályokról

6.7.4. A környezetvédelméről

- a növény- és állatfajok védelméről
- a víz-, a talaj-, a levegővédelem fontosságáról
- a szelektív hulladékgyűjtésről, a hulladék feldolgozásról, hulladékcsökkentésről
- energiaforrásaink védelméről (áram, víz)
- gyerekek által is könnyedén kivitelezhető környezetvédelmi szokásokról

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- A gyerekeknek vannak tapasztalataik és ismereteik az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Közvetlen környezetükben biztonsággal tudnak tájékozódni.
- Környezetük megismerése során ismerik és alkalmazzák a kulturált élet szokásait, az elfogadott viselkedésformákat, az érzelmi és erkölcsi viszonyokat.
- Kialakult bennük a természet szeretete, a természet tisztaságának, szépségének tisztelete.
- Rendelkeznek ismeretekkel a környezet védelmének fontosságáról, jelentőségéről.
- A környezet rendjének, értékeinek megóvása belső igényükké válik, megalapozódik bennük egy tudatos környezetbarát szemlélet.

- Ismeretekkel rendelkeznek a természeti környezet területén: a közlekedési eszközökről, szabályokról, az évszakokról és azok jellemzőiről, a napszakokról, a növényekről, az állatokról, színekről, az emberi testről.
- Ismerik saját személyes adataikat, családjuk adatait, szülei és más emberek foglalkozását, lakóhelyük nevezetességeit, környezetük néhány intézményét.
- Életkoruknak megfelelő szinten ismerik szülőföldjüket, hazájukat, ismernek helyi és néphagyományokat.
- Tisztelik és védik az emberi és tárgyi kultúra értékeit.

6.7.5. A környezet mennyiségi és formai összefüggései

Az óvodapedagógus feladatai

- Lehetőséget teremt a gyerekek számára a környező valóság formai és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre.
- Minél több alkalmat teremt a gyerekek matematikai érdeklődésének felkeltésére az elemi ok-okozati összefüggések felismertetésére, megtapasztaltatására.
- Biztosítja, hogy a gyerekek saját logikájuk szerint gondolkodhassanak, próbálja őket rávezetni a megoldásra.
- Gondolkodásra serkentő matematikai helyzeteket teremt, hogy a problémáról saját véleményt alkothassanak, egyes állításaik igazságát megmagyarázhassák, tévedéseiket felfedezhessék, kijavíthassák.
- A gyerekekkel méréseket, összehasonlításokat végez, lehetőséget teremt a mennyiségi és térbeli viszonyok összehasonlításához, a problémamegoldás előkészítéséhez.
- Helyet, időt, kellő alkalmat, valamint megfelelő mennyiségű és minőségű eszközt biztosít a megtapasztaláshoz.
- A problémamegoldó készség előkészítése során, a gyerekeket többféle megoldás keresésére buzdítja.
- Együtt örül a gyerekekkel a sikeres feladatmegoldásoknak.
- Rácsodálkozik velük együtt a megoldási lehetőségek sokszínűségére, a variációs lehetőségekre, a matematikai jellegű feladatok érdekességeire.
- Erősíti a gyerekeket abban, hogy pozitívan viszonyuljanak egy-egy problémahelyzet megoldásához, számukra sikerélményt biztosít.
- Megteremti a lehetőséget és biztosítja, hogy a gyerekek ismereteket és tapasztalatokat szerezhessenek:

- a halmazokról különböző tulajdonságok alapján
- képezzenek halmazokat, hasonlítsák össze azokat
- tulajdonságaik szerint, válogassák szét, bontsák részhalmazokra, rendezzék sorba elemeik szerint, mérjék azokat becsléssel, párosítással, másolással
- mérjenek össze mennyiségeket: magasságot, hosszúságot, tömeget, űrtartalmat, mérjenek mennyiséget, területet, szélességet, vastagságot, bőséget
- síkidomokról, geometriai formákról
- a térben való tájékozódásról
- a halmazok elemeit számlálják 0-10-ig, képezzenek halmazokat hozzáadással, elvevéssel, ugyanannyivá tétellel

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- A gyerekek óvodáskor végére képesek a világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek a felismerésére, elemi ok-okozati összefüggések felismerésére.
- Az egyszerű matematikai kifejezéseket alkalmazzák.
- 10-es számkörben biztonsággal tudnak számolni.
- Vannak ismereteik a halmazok, geometria, relációk témakörében.
- Képesek összehasonlítani, csoportosítani, összemérni, azonosítani.
- Képesek a térben biztonsággal tájékozódni, ismerik a jobbra-balra irányokat, értik és tudják követni azokat, illetve a helyeket kifejező névutókat.
- Aktívan, tevékenyen részt tudnak venni egy-egy matematikai probléma megoldásában.

6.7.6. KIEMELT KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM

1. Külső világ tevékeny megismerése

„Megtanítani egy gyereket, hogy ne lépjen hernyóra, ugyanolyan fontos a hernyók számára, mint a gyermek számára.” (Bradley Millar)

A környezetünk védelmére való nevelés áthatja az óvodai élet mindennapjait. Tevékenységeinkben, kezdeményezéseinkben, mindennapos nevelőmunkánkban folyamatosan visszaköszön. A természet szeretetére, óvására nevelés a nap egészét átható folyamat, melynek során szemléletváltozást szeretnénk elérni mind a gyerekeknél, mind

pedig a családoknál. Célunk, hogy a gyermek kapcsolatát a természeti elemekkel, és az élettelen környezeti elemekkel erősítsük, formáljuk.

„Hogyan fogja a gyermek megóvni a környezetét? Úgy gondoljuk, hogy az a gyermek lesz erre fogékony, aki látja, hallja, megéli a természet és az élővilág szépségeit.” (Téren Gizella)

Kiemelt célunk a hazai állat-, illetve növényfajok megismerése (akár testközelből), a hazai táj, élőhelyek (erdő, mező, vízpart) élőlényeivel való ismerkedés, néphagyományainkkal való ismerkedés, illetve a magyar kultúra ismerete, megőrzése, átélése.

Óvodai célunk, hogy a felnövekvő gyerekek minél inkább tisztában legyenek természeti értékeinkkel, kincseinkkel. Fontos számunkra a szemléletformálás, a környezetvédelem. Értéknek tartjuk a fenntarthatóságra nevelést.

Ahogy Orbán Zoltán mondja:

„A szélesszájú orrszarvút, a szikes pusztát vagy a bengáli tigrist nem a terepen lehet és kell csak megóvni, hanem az emberek gondolkodás- és viselkedésmódjának megváltoztatásával.” (Orbán, 2006. 10.o.)

Célunk továbbá, hogy a családok szemléletét is formálhassuk azáltal, hogy a gyerekeknek olyan tapasztalati tanulást és ismeretszerzési lehetőségeket nyújtunk, melyben megszerethetik a környezetüket, és ezáltal önmaguk rájöhetnek, mennyire fontos megóvni mind az állatokat, mind pedig a növényeket. Soha nem látott módon napjainkban számtalan állatfaj került a kihalás szélére, és bár óvodásként ezellen nem sokat tud tenni egy gyermek, mégis bízunk abban, hogy tudatos szemléletformálással, játékosan egy olyan attitűdváltozás mehet végbe bennük az idők során, amiben képesek lesznek a lehető legkevesebb kárt okozni Földünknek. A „Gondolkoj globálisan, cselekedj lokálisan!” elv szerint felhívjuk a figyelmüket, hogy ők maguk mit tehetnek azért, hogy csak a szükséges mennyiséget használják fel (mind ételben, mind nyersanyagban, mind pedig vízfogyasztásban). Szót ejtünk és szorgalmazzuk az óvodai, illetve otthoni szelektív hulladékgyűjtést, víztakarékosságra nevelünk, stb.

Az említettek mellett pedig fontos célunk még a felelős állattartásra való oktatás. Hogy egyre kevesebb elhagyott állat legyen a menhelyeken, ezt a szemlélet alakítást már igen kis korban elkezdjük. Hiszen aki felelősséget tud és mer vállalni egy állatért, azt is tudja, hogy a választott társállatot a tőle telhető lehető legjobban el kell látnia. Ezért is etetjük az óvodában található állatokat „állatgondo-zoo” gyerekek segítségével.

A program jó hatással van többek között az interperszonális kapcsolatokra, a közösség pozitív alakulására, a témában való tájékozottságra, a gyerekek szókincsére, a folyamatok, illetve összefüggések megértésére is. Annak jelei, hogy figyelnek környezetükre, madáreleséget hoznak, észreveszik a változásokat, felismerik a természetben azokat a jelenségeket, amiről beszélgetünk, tapasztalunk. Tudják, hogy minden élőlénynek fontos szerepe van a természetben.

„Ha a gyerekek félnek valamitől a természetben, akkor a mi dolgunk az, hogy kézen fogjuk őket és megmutassuk nekik, hogy miért szép az a dolog, és hogy mi a szerepe a környezetben.” (Penny Whitehouse)

Az érzelmi intelligencia, az empátia fejlesztése, az állatokhoz való helyes közeledés mind-mind fontos feladatunk. Az állatok közelsége észrevétlenül, élményeken át mutatja meg a gyerekeknek, hogyan célszerű hozzájuk közelíteni. Ha hirtelen mozdulatot tesznek, a legtöbb állat megijed. Erre számtalanszor felhívjuk a gyerekek figyelmét, azonban addig próbálkoznak, míg ők maguk meg nem tapasztalják az említett viselkedésmód következményét. Kiemelt feladatunk még a nemszeretem állatokkal való ismerkedés is.

Célunk

- A gyerekek tapasztalataira épülő kapcsolatteremtési lehetőségek megismertetése, a helyes magatartás kialakítása ember-ember, illetve ember-állat kapcsolataiban.
- Az állatokkal való együttélés feltételeinek megismertetése és a legkönnyebben tartható állatfajok megismerése.
- Környezetünk óvó szeretetére nevelés, amelynek szerves része – sok egyéb mellett - a hulladékok gondos elhelyezése, válogatása, de a vásárlási szokások alakítása is.
- Annak a folyamatnak a felfedezése, megfigyeltetése, tudatosítása, hogy a természet miként képes önmagát megújítani, amennyiben az ember partner ebben.
- Tudatosan gondolkodó természetjárók nevelése, akik hatással lehetnek a közvetlen környezetükben élő felnőttekre is, és így növelhetjük azok táborát, akik a természet felé fordulnak.

- Kirándulások segítségével az állat- és természetvédelem lehetőségeinek megismertetése. A bennük rejlő lehetőségek megmutatása, és aktív résztvevők nevelése az életkori sajátosságok figyelembevételével.

Feladataink:

- A felelős állattartás, tudatos természetjáró, környezetvédő környezeti nevelés megalapozása.
- Tapasztalati tanulás kirándulásokkal, élőállatos bemutatókkal.
- Példamutatás szelektív hulladékgyűjtéssel, vízpazarlás megállításával, helyes kézmosási, tisztálkodási szokások megalapozásával (nem folytatjuk a vizet).
- Állatvédelem, növényvédelem.
- A jeles környezetvédelmi napokra való figyelemfelhívás, ezek kiemelése, jelentőségének megbeszélése.
- A fenntarthatósági alapelvek megalapozása.
- Minden lehetőség megragadása a gyermekek tapasztalat útján való ismeretszerzésére.
- Az óvodában található állatok felelős gondozása a gyerekek bevonásával.

A sikeres környezeti nevelés feltételei

Személyi feltételek

Az óvodapedagógus:

- Tudatosan, a környezeti nevelést előtérbe helyezve tervez, nevel.
- Támogatja a tapasztalati tanulást.
- Az óvoda Pedagógiai Programjának és az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának megfelelő korszerű, innovatív módszertani ismeretekkel, biztos tudással rendelkezik.
- Környezetvédelmi tudása naprakész.
- Érzékenyítő, minden érzékszervet felhasználó, szenzitív játékokat biztosít.
- Elkötelezett a felelős állattartás iránt.
- Igénye van külső helyszínen történő tapasztalatszerzési lehetőség biztosítására.
- Nyitott a természet és a környezet felé, és azt hitelesen tudja átadni.
- Természettudományos módszereket alkalmaz, környezetismereti tudása hiteles.

A család:

- Együttműködő
- A szervezett programok függvényében aktív résztvevő

Tárgyi feltételek:

- A természettudományos megismerést célzó könyvek, játékok, társasjátékok
- A természettudományos megismerést támogató eszközök: nagyító, bogárvizsgáló, képek.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- Ismeri az állatvilágot, s annak egyedeit képes csoportosítani különböző szempontok szerint.
- Kialakulnak az állatokhoz fűződő pozitív érzelmei.
- Az emberi és az állati testrészeket felsorolja és ismeri.
- Ismeri a növény fogalmát, a növénygondozást, növények életét, fejlődésük feltételeit.
- Kialakulnak a növényekhez fűződő pozitív érzelmei, óvják, védik őket.
- Ismernek gyümölcsöket, zöldségeket, azok fogyasztásának szabályait.
- Kialakulnak azok a viselkedési formák, pozitív attitűdök, melyek a természeti és társadalmi környezet megőrzéséhez, védelméhez szükségesek.
- Tudnak helyesen közelíteni egy állathoz, kirándulásokon a helyes viselkedés szabályait ismerik, betartják.
- Az óvodában élő állatok ellátásában lelkesek, tudják, mit adnak enni és mit adhatnak enni az állatoknak.
- Óvják, védik környezetüket

Zöld jeles napok az óvodában:

Október 4: Állatok napja

Március 22: Víz világnapja

Április 22: Föld napja

Május 10: Madarak és fák napja

Június 5: Környezetvédelmi világnap

A nevelési év során változó időpontban szervezett programok:

Medveles – Veresegyházi Medvepark, illetve Budakeszi Vadaspark

Állatkert látogatás- Fővárosi Állat- és Növénykert, Budapest

Egyéb kirándulások

6.8. Ünnepeink

A gyermekeket egyszerű formában, életkorukhoz igazodva, érdeklődésükre alapozva megismertetjük a népszokásokkal, hagyományokkal. A szokások többsége a természet jelenségeihez, az évszakok váltakozásához, a munkához, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint egyházi ünnepekhez fűződik. Sok ismeretet tartalmaz a földművelésre, a mezőgazdasági eszközökre, a növényekre, a házra, az állatokra, mesterségekre, sütés-főzésre, ruházzkodásra vonatkozóan. Vagyis komplex lehetőséget rejt a nevelés számára:

- Közös élményt ad a szülővel
- Szórakozást nyújt
- Ismeretekhez segít
- Fejleszti az ízlést
- Közösséget épít
- Hazaszeretetre, a hagyományok, néphagyományok ápolására nevel
- Viselkedési mintákat közvetít

Szüreti mulatság

A szüreti munkára, a szüreti mulatságra való ráhangolódás, szüreti dalok éneklésével, versek, mondókák tanulásával; csőszjátékok játszása. Szüreti mulatság rendezése a szülők bevonásával, szüretelés, szőlőtaposás gumicsizmában, népi játékok akadályversenye. Ez az első olyan alkalom amikor a szülők megismerkedhetnek, beszélgethetnek egymással a beszoktatást követően.

Szent Márton napja

Márton napja a gazdasági élet zárónapja, e napon kezdődött a tollfosztás. Lampionos felvonulás, dalok, mondókák tanulása, lámpás készítése a szülőkkel közösen – minden, ami „libával” kapcsolatos.

Advent

Készülődés a karácsonyra. Karácsonyi dalok éneklése, versek mondása. Beszélgetés a családról, a karácsonyról, ajándék készítés.

Lucázás

Búzacsíráztatás, a bőséges jövő évi termés jegyében. A zöld búza helye a karácsonyi asztalon.

Karácsonyváró reggelek

A karácsonyt megelőző 3-4 napban, reggelente meglepetéssel készülünk a szülőknek. Karácsonyi süteményekkel, forró teával, gyümölcscsel, ünnepi zenével várjuk őket reggelente.

Lehetőséget biztosítunk számukra, hogy miután elbúcsúztak a gyermekeiktől, kicsit megálljanak, megphenjenek és pár perc erejéig beszélgetni tudjanak egymással és ebben a nyugodt hangulatban induljanak a napi teendőiknek. Bölcsődéinkben ezeknek a reggeleknek évek óta hagyománya van és a szülők nagyon várják, ezért szeretnénk ezt, itt az óvodában is hagyománnyá tenni.

Karácsony

Ismét együtt a szülőkkel. A tanult dalok, mondókák eléneklése, elmondása, közös éneklés, közös mézeskalács sütés.

Farsang

Farsangi dalok, mondókák, tánc, készülődés a farsangi mulatságra. Álarcok, maszkok, télűző hangszerek készítése. Jelmezbemutató. Mókás sorversenyek, szülő-gyerek párosok csapatversenye. A mulatság zárásaként kisse-báb égetés, a tél elűzése. Szülők számára nyitott rendezvény.

Húsvéti készülődés

A húsvéti néphagyományok megismertetése a gyerekekkel, tojásfestés természetes anyagokkal. Nyuszi ajándék keresése a kertben.

Anyák napja

Készülődés anyák napi énekekkel, versekkel, ajándékokkal. Ilyenkor vendégül látják a gyerekek az édesanyákat magunk sütötte keksszel, süteménnyel. A csoportszobában feldíszítünk egy sarkot, ahová meghittén hívogatjuk az anyukákat és a nagymamákat, személyes helyzetben kerül átadásra a gyerekek által készített ajándék.

Május utolsó „péntekje” Gyereknapi

Ezen a délutánon megnyitjuk “kapuinkat” a szülőknek, nagyszülőknek, testvéreknek. Akadályverseny, tréfás vetélkedők, játék a szülőkkel együtt, a gyermekek életkorához és fejlettségi szintjéhez igazodva. Sütiverseny az aranyfakanál díjért.

Apák napja

Vendégül látjuk az apukákat sütit sütünk, dallal és közös tánccal köszöntjük őket. Jó idő esetén az udvaron, rossz idő esetén bent helyiségekben várjuk vices, mókás feladatokkal az apukákat.

Ballagás

Minden évben elbúcsúznak a nagyoktól, akik iskolába mennek. Közösen énekelünk, körjátékozunk az év során megismert dalokkal, körjátékokkal játékfűzért alkotva. Ballagási taraisznyát kapnak, amiben az óvodai éveket idéző apró dolgok, verses- mondókáskönyv kerül. Minden gyermekről verset írunk, mely csak róla, a barátairól és az emlékezetes percekről szólnak. Vendégül látjuk a családokat.

Évzáró piknik

Hasonlóan a ballagáshoz itt is minden családot várunk szeretettel az óvoda udvarán, ahol pokrócokat terítünk a földre és igazi piknik hangulatot teremtünk. Ezzel a közös beszélgetős, nevetős, emlékezős együttléttel veszünk búcsút a nevelési évtől.

A gyermekek névnapjának, születésnapjának közös ünneplése.

7. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉT SEGÍTŐ FELADATOK

7.1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

- Különleges bánásmódot igénylő gyermekek
 - Sajátos nevelési igényű gyermek SNI
 - Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTM)
 - Kiemelten tehetséges gyermek (tehetséggondozás)

Óvodai nevelésünk biztosítja a gyermekek személyiségfejlődését, az egyéni készségek, képességek kibontakoztatását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételét (ideértve a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását is, ADHD, beszédfigyatlanság, nyelvi késő gyerek).

Célunk

- Biztosítani a gyermek harmónikus személyiségfejlődését.
- Integrált óvodai csoportokon belül fejleszteni a gyermek alkalmazkodóképességét, önállóságát, együttműködő képességét.
- A lassabban működő részképesség funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztése.
- Értékelni a sikeres próbálkozásait, eredményeit, erényeit.
- Másságát elfogadó környezetet biztosítani.
- A gyermek életminőségének javítását, a hátrányok csökkentését, megszüntetését.

7.2. Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyerekek

Feladataink

- A személyiség komplex fejlesztése az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve.
- Az alkalmazkodó képességük, önállóságuk, együttműködésük fejlesztése.
- Egyénre szabott fejlesztőprogramok készítése szakvélemény alapján.
- Egyénre szabott fejlesztési terv készítése szakvélemény alapján.
- Speciális módszerek, terápiás eljárások, technikák szakszerű megválasztása, alkalmazása.
- A teljesítménykülönbségek felismerése a gyermek nem egyenletes fejlődéséből adódóan.
- Differenciált tevékenység, felzárkóztatás, tehetséggondozás.
- Partneri viszony kiépítése a szülő és pedagógus között.

7.3. ADHD, beszéd fogyatékos, nyelvi késő gyerekek

- Speciálisan képzett szakemberek bevonása.
- Egyéni képességek, állapot felmérése, ezek folyamatos fejlesztése.
- A gyermek fejlődéséhez szükséges érzelmi biztonság megteremtése.
- Sérülés/ elmaradás -specifikus egyéni fejlesztés
- Az alkalmazkodóképesség, akaraterő, önállóság és együttműködés, mint készség kialakításának elősegítése.

7.4. Tehetséges gyerekek

- Átlag feletti általános képességek / jó memória, fejlett anyanyelvi képesség
- Speciális képességekkel rendelkezik/nyelvi, zenei, matematikai, vizuális, mozgás.

- Érdeklődő, kritikus, gyorsan tanul, elvont dolgok iránt érdeklődik.
- Magasfokú a kreativitása.
- A feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség, versenyszellem.

Feladatunk

- A tehetségterület felismerése, azonosítása.
- A gyermek adottságainak, képességeinek felszínre hozása.
- Differenciált játékos feladatokkal történő fejlesztés.
- Elfogadó légkör, szabad mozgástér, sokrétű tapasztalás biztosítása: rugalmas napirend, szabad játék, párhuzamos tevékenységek.
- A személyiség komplex fejlesztése az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve.
- Folyamatos ösztönzés, bátorítás.
- Az egyéni fejlődés folyamatos nyomonkövetése: fejlődési napló, felmérési eredmények.

A feladatok teljesítését, a fejlesztések kivitelezését az alábbi szakemberek megléte biztosíthatja:

- Fejlesztő pedagógus
- Logopédus
- TSMT terapeuta
- Pszichológus

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A sérülés specifikumától, mértékétől, a terápiás idő tartamától, a gyermek terhelhetőségétől függően változik.
- Egyénenként változik a fejlődés üteme és eredményessége.

A szülői igényeken alapuló tehetséggondozás gyermekek számára

- játékos mozgás, torna
- jóga
- judo
- néphagyomány - néptánc
- balett
- zenei képességfejlesztés

- idegen nyelv / angol
- hitélettel történő ismerkedés lehetőségének biztosítása

8. AGYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSE, DOKUMENTÁLÁSA

Az óvodai élet során a megismerés, a gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és folyamatos.

- Egyénileg és folyamatosan nyomon követjük óvodásaink fejlődését, hogy számukra a legoptimálisabb fejlesztő hatásokat biztosítsuk.
- Minden gyermek „más”, saját kompetenciákkal rendelkezik, a gyermek fejlődését elsősorban saját magához kell mérni.
- A megfigyelés, mérési eljárás az adott pillanatot értékeli, egy adott állapotot rögzíti.
- A gyermek folyamatosan fejlődik, változik, az érés (lélektani folyamat) folyamatosan megy végbe.

Cél

- Valósuljon meg a gyermek pillanatnyi fejlettségi szintjének, állapotának megismerése.
- Legyen biztosított a gyermeki szükségletek megismeréséből, az óvodapedagógus megfigyeléseiből, a vizsgálati eredmények elemzésével a fejlesztés irányvonala.
- Mutasson képet arról, hogy a gyermek önmagához képest mely területen fejlett, hol van esetleges lemaradása.
- Segítse a nevelőmunkában a fejlesztendő területek, a kimagasló képességek meghatározásával a tervezést, a legmegfelelőbb eljárások kiválasztását.
- Legyen hatékony az óvodai nevelés, melynek alappillére a gyermek személyiségének, állapotának alapos ismerete, hogy ezzel biztosítva legyen a saját képessége szerinti, saját tempójának megfelelő magasabb fejlettségi szint elérése.

8.1. A fejlődést nyomon követő dokumentáció vezetéséhez /méréshez/ kapcsolódó feladataink

- Az anamnézis adatlap elkészítése.
- A beszoktatási időszak végén az addigi tapasztalatok rögzítése, a fejlődést nyomon követő dokumentáció részeként.
- A megfigyelésekkel, mérésekkel a gyermeki személyiség képességterületeinek bemutatása (mozgás, testséma fejlettség, téri tájékozódás, értelmi képességek,

finommotoros koordináció, nyelvi kifejezőképesség, szociális fejlettség, szociális érettség).

- A megfigyelés, mérés során keletkezett eredmények rögzítése minden gyermeknél.
- Amennyiben szükség van rá, az egyéni fejlesztési tervben a fejlesztendő terület meghatározása, az erre irányuló célirányos feladatok, tevékenységek, játékok tervezése, amelyek a hátránycsökkentés érdekében, vagy a kiemelkedő képességek miatt a gyermekek további fejlődését elősegítik.
- Kizárólag azokra a képességterületekre tervezünk fejlesztést, amelyek konkrét feladatokat igényelnek.
- Szükség esetén szakember segítségének bevonása az óvodapedagógus kompetencia – határainak ismeretében.
- A szülők rendszeres és korrekt tájékoztatása gyermekük fejlettségével kapcsolatban.
- A gyermek fejlettségét bemutató dokumentáció bizalmas kezelése.

8.2. A csoport fejlődésének értékelése

Cél

- A nevelés folyamatát nyomon követve a csoportok szokás- és szabályrendjének megfigyelése, mérése, elemzése, értékelése, a kapott eredmények alapján továbbfejlesztés.
- A csoport fejlődésének figyelemmel kísérésével az óvodapedagógusok munkájának – „hozzáadott értékének” meghatározása.
- A nevelési tevékenységhez kapcsolódó fejlesztések eredményeit az óvodáskor végére elérhető fejlődési szinthez viszonyítva mérjük.

8.2.1. Méréseink

- Minden óvodába érkező gyermek számára a beilleszkedési tapasztalati adatlap segítségével rögzítjük megfigyeléseinket. /szomatikus jellemzők, érzelmi, - akarat tulajdonságok, szocializációs képességek, tevékenységi jellemzők/
- A 3. és 5. életévét betöltött gyermekek beszéd és nyelvi fejlettségének szűrése, mérése logopédus közreműködésével.
- Az óvodába lépést követően két hónappal, valamint minden nevelési év januárjában majd májusában végezzük a komplex prevenciós program mérőlapjai alapján a gyermek személyiségfejlődésével kapcsolatos méréseinket.
- Részképesség-mérés /január, szükség esetén visszamérés: május/
- Gyermekek elégedettség mérése komplex képsor segítségével. /február/

8.2.2. Mérések értékelése

- Az óvodapedagógusok hozzáadott értékét jelzi a gyermekek folyamatos fejlődése, amely az óvodába lépéstől évenként az iskolába lépésig tart.
- Az intézmény vezetése az előző nevelési év tapasztalatai, és ellenőrzései alapján jelöli ki a fejlesztendő területet. Ez képezi az értékelési folyamat kiinduló pontját.
- A pedagógiai munka tervezése, elemzése, /heti terv reflexió/) a gyermekek egyéni megfigyelései, illetve az azokról készített dokumentumok az egyénre szabott nevelési – fejlesztési eljárások jelentik a mérés, értékelés alapjait.
- Év végén az óvodapedagógusok összegző értékelést végeznek a gyermekcsoport egészére vonatkozóan a csoportnaplóban.
- Az összegzett tapasztalatokra, valamint az éves mérési eredményekre épülnek a következő év, nevelési – fejlesztési tervei.
- Az óvodapedagógusi munka hatékonyságát a csoport egészének nevelésbeli szintje mutatja. A csoporton belüli neveltségi szint személyes megfigyelésen alapul, amely a csoportban dolgozó két óvodapedagógus mindennapi feladata.

8.3. A gyermekek értékelése

8.3.1. Intézményi tervezés-, mérés-, értékelés

- A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési – fejlesztési eljárások írásban rögzített dokumentumai jelentik a mérés, értékelés alapjait.
- Az egyéni fejlesztési terv - szükség esetén - az óvodák csoportnaplóiban megtalálhatók.
- Az egyéni képességfejlesztésre a mindennapi gyakorlatban nagy hangsúlyt fektetnek az óvodapedagógusok. Minden óvodapedagógus tudja, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Ehhez elengedhetetlen a fejlődési szakaszok nyomon-követése, mérése, elemzése értékelése és a további fejlesztési menet meghatározása.
- Eredményeinkről szülői értekezleten, egyéni fogadóóra keretében a szülőket tájékoztatjuk, akik aláírásukkal igazolják, hogy részt vettek a tájékoztatáson, illetve nyilatkoznak egyetértésükről a rögzítettekkel kapcsolatosan.

8.3.2. Az egyéni fejlődést tartalmazó intézményi szintű dokumentumok

- egyéni fejlettségmérő lapok
- részképesség-mérés eredménye
- gyermeki elégedettség mérés eredményei

9. PEDAGÓGIAI MUNKA TERVEZÉSE, MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE

9.1. Csoportnapló

Az óvodai nevelés a pedagógiai munka legfontosabb dokumentációja. Tükröznie kell az óvoda pedagógiai programját. A csoportnapló tartalmi kialakítása intézményi szinten a 20/2012.(VIII.31.) 30 91§ (2.), (3.) EMMI Kormányrendelet előírása szerinti, ezen felül természetesen a tagintézményi programrészhez kapcsolódóan egyéni sajátosságokat is tartalmazhat.

9.1.1. Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- A napló megnyitásának zárásának idejét, intézményvezető aláírását, bélyegzőt, OM számot, a program megnevezését, a korcsoport feltűntetését.
- A gyermekek nevét és óvodai jelét, a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három–négyéves, a négy–ötéves, az öt–hatéves a hat–hétéves gyermekek számát, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek /SNI, BTM/ számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak, /gyermekvédelmi feljegyzések/
- Beszoktatási tervet, annak értékelését.
- A nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét.
- A napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket.
- Heti rendet napi bontásban.
- A csoport szokás és szabályrendszerének tervezését, értékelését /2 félév/.
- Tilos és elvárható magatartásra nevelés, környezetnevelés, baleset megelőzés.
- Szervezési feladatokat havi lebontásban.
- A heti tevékenységi terveket, /külső világ tevékeny megismerése, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, verselés, mesélés, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mozgás, reflexió/.
- Egyéni fejlesztések.
- Szülői igényeken alapuló tehetséggondozó foglalkozásra járó gyermekek névsora.
- Családdal való kapcsolattartási formák tartalmát.
- Nyári tevékenységi tervet.
- Gyermekvédelemmel kapcsolatos bejegyzéseket.
- Szülői nyilatkozatokat.
- Szülői értekezletek időpontjai, feljegyzéseit.

- A hivatalos látogatásokat, a vezető ellenőrző látogatásait, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását.
- Az éves nevelő munka értékelését.

9.1.2. A csoportnapló vezetésével szemben támasztott elvárások

- Legyen hatékony, és megvalósítható, építkezzen a már előzőleg megismert és megtapasztalt hagyományokra, de szerepeljen benne új, innovatív törekvés is.
- Pedagógiai szemléletünk legyen inkluzív, a gyermekek egyéni eltéréseire épülő, hátránycsökkentő és tehetséggondozó érték közvetítés.
- Valósítsuk meg a közösségre és az egyénre vonatkozó dinamikus oda- visszaható nevelésközpontú folyamatok tervezését is.
- Szerepeljen a gyermekismereten alapuló, a csoportban fellelhető aktuális fejlettségi szintekhez való alkalmazkodás, az egyenlő hozzáférés differenciált lehetősége.
- Biztosítsuk a gyermeki tevékenységek differenciált tervezését, a komplex szemléletmódot, a gyermekközpontú tapasztalatszerzést.
- A munkánk tervezése során jelenjenek meg a gyermek és szűkebb társadalmi környezetének lehetőségei, elvárásai, az óvodai élet emberi és tárgyi erőforrásai.
- Tervezetünk tartalmazza az előre átgondolt elvárásokat, módszereket, műveltségi tartalmakat, a rendszeres és tervszerű feladatokat és célokat.

9.1.3 Az óvodapedagógusok feladatai

9.1.3.1. Az előre átgondolt és tudatos tervezés érdekében

- A kiindulási alap a tényezők előzetes megismerése és elemzése, a tervszerű célmeghatározás, célkitűzés, szükség esetén az újratervezés lehetőségével.
- Módszerek, eszközök, szervezeti és munkaformák, a konkrét tevékenységek átgondolása.
- Beszokási terv készítése valamennyi csoportban szeptember 01-től történik, melyet 2 hónap után értékelünk.
- Legalább két alkalommal történő nevelési terv készítése egy nevelési évben, amelyet értékelés kövessen.

9.1.4. A tervezés különböző szintjeinek megjelenése.

9.1.4.1. A hagyományokra és az új innovatív elemekre épülő tervezés céljából

- Rugalmas, az aktualitásokra épülő pedagógiai munka tervezése.
- A kiválasztott műveltségi anyag értékteremtő, értékátadó szerepének megőrzése.
- Az innováció, a komplexitás elemeinek és más fejlesztő eljárások lehetőségének beépítése.

- A szervezeti formák /kötetlen, kötött/, munkaformák /egyéni, mikro-csoportos, frontális/ és egyéb kooperatív technikák, módszerek, eszközök hatékony kiválasztása és alkalmazása.

9.1.4.2. Az inkluzív pedagógiai szemlélet érdekében

- Hátránycsökkentő és tehetséggondozó tevékenységek tervezése minden gyermek számára, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- A gyermekek közötti fejlődésbeli különbségek elfogadására épülő szemléletmód megjelenése.

9.1.4.3. A gyermekismereten alapuló egyéni differenciálás céljából

- Személyiségismeret és tudatosság a tervezőmunkánkban, vagyis a gyermekek aktuális fejlettségi szintjének ismerete és a tervezés felépítésének ehhez igazodó kialakítása.
- Folyamatos lehetőségek és választások sorozatának felkínálása, a tevékenységek sokszínű gazdagítása a gyermekek saját magukhoz viszonyított fejlődése és fejlesztése érdekében.
- Életkornak és fejlettségnek megfelelő, egyénhez és csoporthoz igazított műveltségtartalmak közvetítése.
- A különböző fejlettségi szintek megjelenése a dokumentációinkban.

9.2. Felvételi és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló az intézménybe felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál. A felvételi és mulasztási naplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését.

9.2.1. A felvételi és mulasztási napló tartalmazza

- A gyermek naplóbeli sorszámát, oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születéskori nevét, apja vagy törvényes képviselője nevét, TAJ számát.
- A felvétel időpontját.
- Az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését.
- A szülők napközbeni telefonszámát, a megjegyzés rovatot.
- A kiemelt figyelemmel kezelt, sajátos nevelési igényű gyermekek esetében, a megjegyzés rovatban fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő kötelező felülvizsgálat időpontját.

- A gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnt.

10. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyerekek többsége eléri az óvodáskor végére az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Ez a gyermeki érettsége különböző életkorban alakulhat ki, ezáltal nagy egyéni eltéréseket mutat. Mindezt figyelembe véve figyeljük, mikor válik stabillá a gyermek, - testileg, lelkileg, szociálisan, pszichikusan – a sikeres iskolai élet megkezdésére, illetve ehhez kapcsoljuk mindazon mutatókat, amelyek az óvodáskor végére a fejlődés várható jellemzőjeként jelennek meg pedagógiai munkánk eredményeként, illetve ezen program is ezekre hivatkozik a kiemelt feladatok végén. Programunkban kitűzött célok az optimumot tartalmazzák, melyet a gyermekek változó fejlődési üteme- és az egyéni eltérések miatt nem lehet egységesen megvalósítani.

10.1. Az iskolakezdés feltételei

- **Testi érettség**
 - Megváltoznak a gyermek testarányai, alakváltozás.
 - Testsúly, testmagasság megfelelése az életkori elvárásoknak.
 - Megkezdődik a fogváltás.
 - Testi szükségleteit szándékosan képes irányítani.
 - A vázizmok, az idegrendszer érettsége, megfelelő működése.
 - Összerendezett, harmónikus mozgás.
 - Fejlett mozgáskoordináció, finommotorika- olvasás, írás elsajátításához.
- **Lelki érettség**
 - Tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek.
 - Önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés játékban.
 - Szándékos bevésés és felidézés, szándékos figyelem: a tanulás alapja.
 - Növekszik a figyelem tartalma, terjedelme.

- Kreatív, önálló, tisztában van saját érkeivel, képes a konfliktusok kezelésére.
- Nyitott, érdeklődő, problémamegoldó, tanulásra fogékony, alkalmas az iskolába lépésre.
- **Szociális érettség**
 - Szabályokhoz való alkalmazkodás.
 - A teljesítmény igényének megjelenése.
 - A tanító, idegen felnőttek /iskolai alkalmazottak elfogadása.
 - Kortársai elfogadása, velük való együttműködés.
 - Közösség szabályainak elfogadása, betartása.
 - A kooperációs készség, a feladattudat, feladattartás, önkontroll, késleltetés képességének megjelenése.
 - Igénye a helyes viselkedési szabályok betartása.
 - Tudatos figyelme kitartó (10-15 perc)
 - A helyes „Én” kép kialakulásával párhuzamosan kifejlődik kritikai érzéke, képes a különbözőség iránti toleranciára
- **Beszéd, kommunikáció**
 - Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél.
 - Beszédtempója, hangsúlyozása életkorának megfelelő.
 - Beszédfigyelem, beszédbátorság, kifejező nyelvi készségek megléte.
 - Különböző mondszerkezeteket, mondatfajtaikat és szófajokat használ.
 - Gondolatait, érzelmeit képes mások számára érthető módon közvetíteni.
 - Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.
 - Végighallgatja és megérti mások mondandóját.
- **Általános tájékozottság**
 - Tudja a nevét, lakcímét.
 - Tudja a szülei nevét és foglalkozását.
 - Ismeri a szűkebb környezetét, lakóhelyét.

- Lakóhelye növény- és állatvilágát, azok gondozását, védelmét.
- Ismeri és gyakorolja a gyalogos közlekedés általános szabályait.
- Felismeri a napszakokat és évszakokat.
- Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Ismeri és alkalmazza a viselkedés alapvető szabályait.
- A természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükséges magatartásformák kialakulása.
- Elemi mennyiségi ismeretekkel rendelkezik.

10.2. Az egyes tevékenységi területek fejlődési mutatóinak alakulása

10.2.1. Játék

- A játék segítségével pontossá válik érzékelése, észlelése, kialakul szándékos figyelme.
- Képes konstrukciókat előre megtervezni, majd játék végén produktumot felmutatni.
- Megérti és alkalmazza a játék szabályait, képes egyszerűbb szabályok alkotására.
- Igényli a társakkal való együttjátszást, képes szerepet vállalni.

10.2.2. Mozgás

- Mozgásigénye, mozgáskedve életvitelének részévé válik.
- Kialakul testsémája.
- Biztonságosan mozog, mozgását képes irányítani.
- Ismeri a téri irányokat.
- Finommotoros fejlettsége révén felkészül az írás tanulására.
- Akarata, bátorsága, önuralma, figyelme és egyéb jellembeli tényezői megerősödnek
- Betartja a szabályokat, kialakul egészséges versenyszelleme.
- Mozgásos játékokat önállóan kezdeményez, esetleg szervez is.

10.2.3. Anyanyelv, kommunikáció, vers, mese

- A vers, mese igényéhez kapcsolódik a bábozás, dramatizálás, improvizálás, stb. ezeket önállóan kezdeményezi, szervez.
- Műalkotásokra érzékeny, befogadó, beleélő, érzelmeiket-, képzeletet működtető
- Képes szorongásait feloldani, belső élményeit kiadni
- Önmagát képes jól kifejezni, gazdag szókinccsel rendelkezik, szituatív.
- Megfelelő szókinccsel rendelkezik, anyanyelvi fejlettsége révén képes gondolatait, érzelmeit kifejezni.

- A kommunikatív jeleket értve és használva képes a folyamatos beszédre.
- „Beszédés” jólfejlett mozgáskultúrával rendelkezik.
- Művészeti értékekre érzékenyen reagál.
- Életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezi ki magát.
- Minden szófajt használ, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.
- Viselkedéskultúrájába beépülnek az alapvető illemszabályok.

10.2.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

- A vizuális eszközöket, technikákat készség szintjén kezdi alkalmazni.
- Képessé válik mondanivalóját képi megjelenítésben kifejezni.
- Környezete iránt igényessé-, a szép iránt nyitottá válik.
- Kialakult esztétikai érzéke alapján képes a szép meglátására.
- Formagazdagon építkezik, változatos eszközöket használ.
- Képes szóban kifejezni véleményét a látott alkotásokról.

10.2.5. Ének – zene, énekes játék, gyermektánc

- Felfedezi a hangok szépségét, képes másokkal együtt énekelni, dalos játékokat játszani
- Kifejlődik zenei képzelete, alkotókedve megalapozódik.
- Felismeri a ritmusváltozásokat, megkülönbözteti a hangszínek árnyalatait, felismeri és megnevezi a környezet hangjait, zörejeit.
- Esztétikusan, egy ütemben képes együttmozogni, változatos térformában „táncolni”.
- Önállóan használja a ritmushangszereket, szívesen énekel és hallgat zenét.

10.2.6. Külső világ tevékeny megismerése

- Pontos ismeretekkel rendelkezik önmagáról, tudja a lakcímét.
- Tudja a családjával kapcsolatos alapvető adatokat, családtagjai foglalkozását.
- A természetes környezethez való viszonyulását pozitív attitűd jellemzi.
- Szereti és védi a természetet, növényeket, állatokat,
- Rendelkezik a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez és megóvásához szükséges magatartási formákkal és szokások ismeretével.
- Képes felismerni elemi matematikai ok-okozati összefüggéseket /mennyiség, nagyság, tér, forma, szín, számfogalom tekintetében/
- Megkülönbözteti az irányokat, érti és helyesen használja a névutókat /alá, fölé, közé/

10.2.7. Munka

- Örömmel végeznek munkát, segítenek minden olyan területen, ahol arra szükség van
- Naposi feladatokat felelősségteljesen végzik
- Kialakul feladattudatuk, munkavégzésében kitartóak
- Segít önmagán, észreveszi, ha valamit el kell végezni.
- Egyedül és csoportban is jókedvvel “dolgozik”.

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Az óvodai Pedagógiai Program érvényességi ideje:

A nevelőtestület határozata alapján **határozatlan** időre szól.

Az óvodai Pedagógiai Program felülvizsgálati gyakorisága:

- ötévente

Az óvodai Pedagógiai Program módosításának lehetséges indokai:

- Törvényi jogszabályváltozás
- Csoportbővítés, leépítés
- Szervezeti átalakítás
- Egyéb érdekegyeztetőforum módosító javaslata
- Esetleg egyéb módon

A programmódosítás előterjesztésének előírásai:

- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőségének
- írásbeli előterjesztés a nevelőtestületnek
- szóbeli nevelőtestületi előterjesztés, véleménykérés, döntés az elfogadásáról.

Feltételei:

A program módosításával kapcsolatos nevelőtestületi értekezletet abban az esetben hívunk össze, ha a nevelőtestületi érdekegyeztetőforum, valamint a szülők közösségét képviselő szülő előterjesztésében a módosítást a tagok legalább 50 %-a + 1 fő kéri.

Az óvodai Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatalának helye és módja:

- Az óvodai Pedagógiai Program egy-egy példánya megtalálható, az igazgatói-, valamint csoportszobákban.
- Az óvodapedagógusok a szülők számára lehetőséget biztosítanak az óvodán belüli megismerésre.
- Megtalálható az óvoda weboldalán www.

A Pedagógiai Program legitimációs záradéka

<p>Az intézmény OM azonosítója:</p>	<p>Készítette a nevelőtestület</p> <p align="center">.....</p> <p align="center">Intézményvezető Ph</p>
<p align="center">Legitimációs eljárás</p>	
<p>Nevelőtestületi elfogadás határozatszám:/2021. (.)</p> <p align="center">.....</p> <p align="center">név</p>	<p>Szülői szervezet nevében véleményezte:</p> <p align="center">.....</p> <p align="center">Név</p> <p align="center">A nevelőmunkát segítő alkalmazottak közössége nevében véleményezte</p> <p align="center">.....</p> <p align="center">Az alkalmazottak nevében aláírás</p>
<p>Fenntartói jóváhagyás</p> <p align="center">.....</p> <p align="center">A fenntartó képviselőjében Ph.</p>	
<p>A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján: www.</p>	
<p>Hatályos: a kihirdetés napjától</p>	<p>Érvényes: A kihirdetés napjától visszavonásig</p>
<p>Verziószám: 1/2021.</p>	<p>Készült: példány Iktatószám:</p>